เกาะพระทอง

วิถีประมง

Fisheries of Koh Pha Thong

เกาะพระทอง วิถีประมง

ในโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล (U2T FOR BCG)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

เกาะพระทองวิถีประมง ฉบับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มนี้เป็นการดำเนินงานโดยโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปีงบประมาณ 2567 โดยได้เรียบเรียงขึ้นมาจากข้อมูล และภาพถ่าย ที่สาขาชีววิทยาได้เก็บรวบรวมจากการดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล (U2T FOR BCG)

การนำข้อมูลมาเรียบเรียงโดยใช้การค้นคว้าเอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่สนใจศึกษาทรัพยากรในท้องถิ่น และเป็นแรงบันดาลใจให้มีการค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

ที่มาของวิถีประมง

"วิถีประมง" อาชีพที่อยู่คู่กับทะเล ผสมผสานกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่สำคัญของชุมชนชาวมอแกลนเกาะพระทอง จังหวัดพังงา มนต์เสน่ห์ของวิถีประมง คือ การอยู่ร่วมกันของมนุษย์และธรรมชาติ โดยการที่มนุษย์นำทรัพยากรที่มีอยู่ในทะเลมาใช้ประโยชน์ แสดงถึงความเป็นอยู่ในพื้นที่ "ทะเล" จึงเปรียบเสมือนลมหายใจให้กับผู้คนในเกาะพระทอง ทำให้ผู้คนบนเกาะมีความรักและหวงแหนทะเล

"คนบนเกาะเป็นชาวมอแกลน กับชาวไทยจีน เราอยู่กันอย่างพี่น้อง ทุกคนบนเกาะเป็นเครือญาติกัน พึ่งพาอาศัยแบ่งปันกัน บนเกาะเลยมีการผสมผสานวัฒนธรรมระหว่างมอแกลน กับไทยจีน ส่วนใหญ่แล้วก็จะทำประมงเป็นอาชีพหลัก กับการท่องเที่ยวอย่างการเปิดโฮมสเตย์ เราอยู่กันอย่างเรียบง่าย บ้านไหนทำประมงได้มาก็แบ่งปันกันไป อีกส่วนก็เอาไปขายบนฝั่ง ใครที่มาเที่ยวมาอยู่เราต้อนรับอย่างดีแน่นอน เพราะคนที่นี้ใจดีมีน้ำใจ"

ป้าดา เจ้าของป้าดาโฮมสเตย์ เกาะพระทอง

ที่มาของวิถีประมงเริ่มจากโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล (U2T) จากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) ที่ได้ร่วมมือกับทางมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ทำให้เราได้มีโอกาสไปสัมผัสพื้นที่ที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และวิถีชีวิตดั่งเดิมของชาวมอแกลน การทำประมงของเกาะพระทองเป็นการทำประมงพื้นบ้านที่มีการประกอบเครื่องมือประมงขึ้นมาเอง ทำมาหากินออกหาสัตว์น้ำตามฤดูกาล โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เราจึงพบว่าสิ่งนี้เป็นจุดที่น่าสนใจ ซึ่งน่าเสียดายถ้าเราจะเก็บไว้เอง และจะเป็นอย่างไร หากว่าเราสามารถนำสิ่งเหล่านี้ไปสร้างเป็นความรู้ให้คนภายนอกได้รับรู้ถึงมนต์เสน่ห์ของวิถีชีวิตร่วมกับทำประมงได้ จึงได้จัดทำสื่อในชื่อ "เกาะพระทอง วิถีประมง" เล่มนี้ จึงมีการรวบรวมเรื่องราววิถีชีวิตการทำประมงของชาวประมงในเกาะพระทอง รวมถึงชนิดของสัตว์น้ำที่เป็นที่นิยมของเกาะพระทอง และลักษณะเบื้องต้นของสัตว์น้ำ

ทางคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสื่อฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความงดงามของ และมนต์เสน่ห์ของวิถีประมงเกาะพระทองที่เราอยากให้คุณได้สัมผัส

คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณ

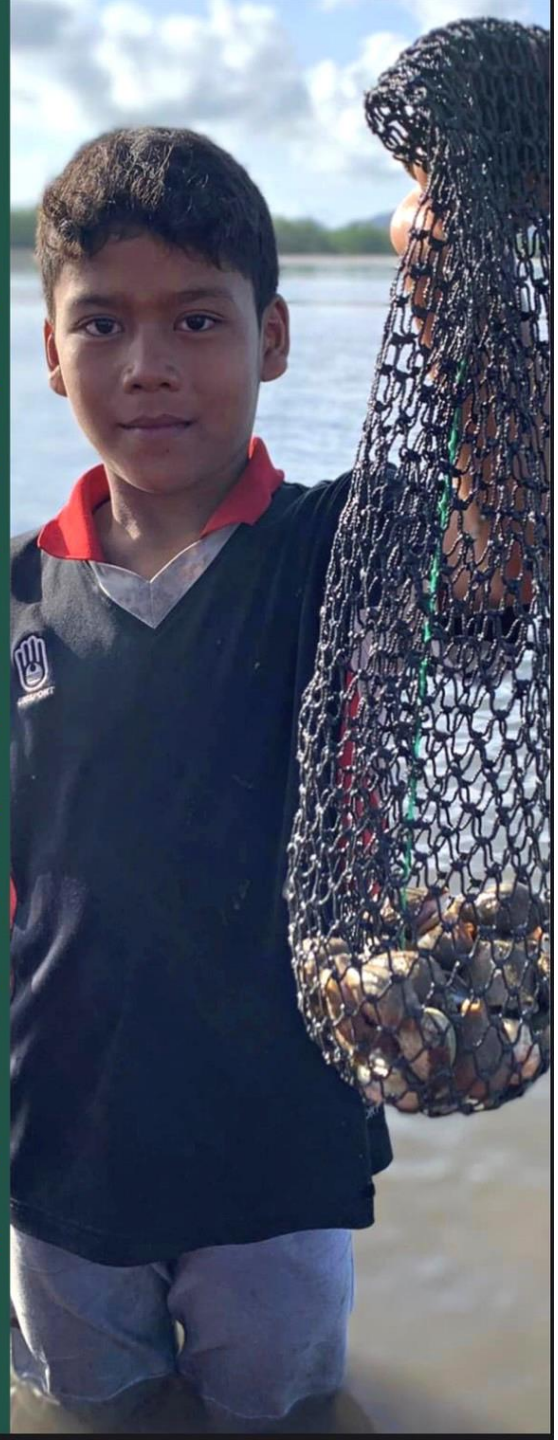
สารบัญ

เกาะพระทอง	1
วิถีชาวเล	2
การทำประมงในเกาะพระทอง	3
เครื่องมืออวนลอย	4
เครื่องมืออวนจม	5
เครื่องมือเบ็ดราว	6
เครื่องมือเบ็ดรอก	7
เครื่องมือลอบปลา	8
เครื่องมือลอบหมึก	9
เครื่องมือลอบปูพับ	10
เครื่องมือแร้วปู	11
สัตว์น้ำจากการทำประมงในเกาะพระทอง	12
ปลากะพงข้างปาน	13
ปลากะพงแดง	14
ปลากะพงน้ำตาล	15
ปลากะพงขาว	16
ปลาข้างตะเภาปากหมู	17
ปลาหมูสีแก้มแดง	18
ปลาหมูสีหน้ายาว	19
ปลาสร้อยนกเขาจุดทอง	20
ปลากะมงตาแดง	21
ปลากะมงพร้าว	22
ปลาโฉมงามหน้าหัก	23
ปลาเฉลียบป้อม	24
ปลาสละเกล็ดยาว	25
ปลากะรังจุดส้ม	26
ปลากะรังจุดแดง	27
ปลานกแก้วสีเพลิง	28
ปลาสากดำ	29

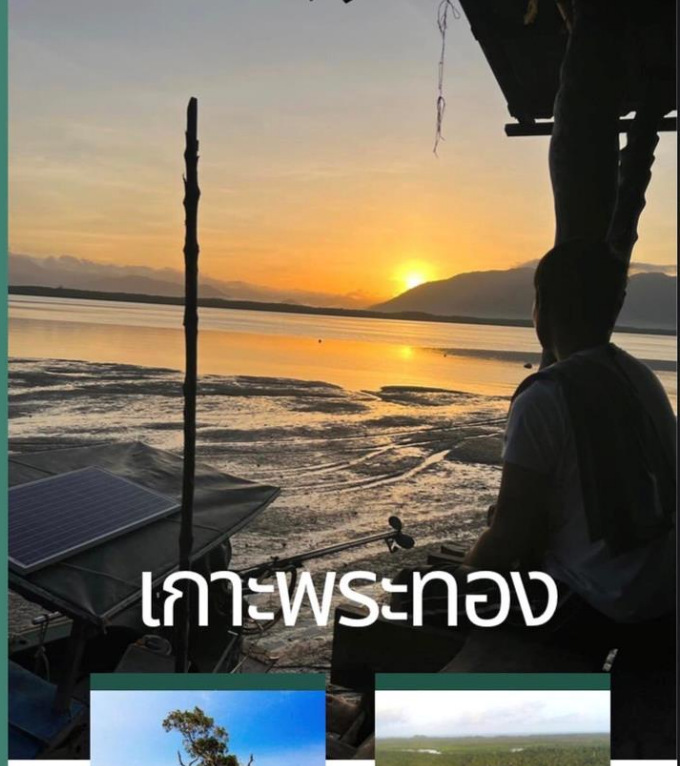

สารบัญ (ต่อ)

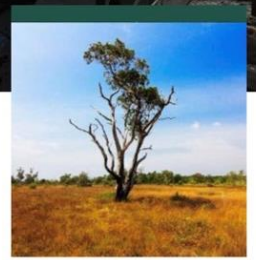
ปลาอินทรีบั้ง	30
ปลาอินทรีจุด	31
ปลาลัง	32
ปลาสีกุนทอง	33
ปลาสีกุนทองตาโต	34
ปลาหลังเขียวข้างจุด	35
ปลากระบอกดำ	36
ปลาเห็ดโคน	37
ปลาหางเหลืองญี่ปุ่น	38
ปลาตะกรับ	39
ปลาสลิดหินลายเส้นหยัก	40
ปลาสลิดหินจุดส้ม	41
ปลาใบโพธิ์จุด	42
ปลาจักรผาน	43
ปลาลิ้นควายเกล็ดลื่น	44
ปลาเดือน	45
ปลาทรายแดง	46
ปลาดอกหมากกระโดง	47
ปลากระเบนจมูกโต	48
ปลากระเบนจมูกแหลม	49
กุ้งกุลาดำ	50
ปูดำ	51
ปูม้า	52
หอยชักตีน	53
หอยกัน	54
หอยนางรม	55
หอยเจดีย์สีดำ	56
เพรียงทราย	57
เอกสารอ้างอิง	58

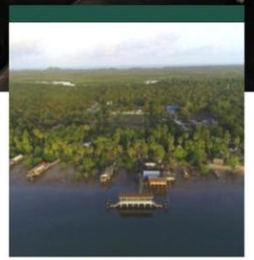

KOH PHA THONG

เกาะพระทอง

สะวันนาเมืองไทย

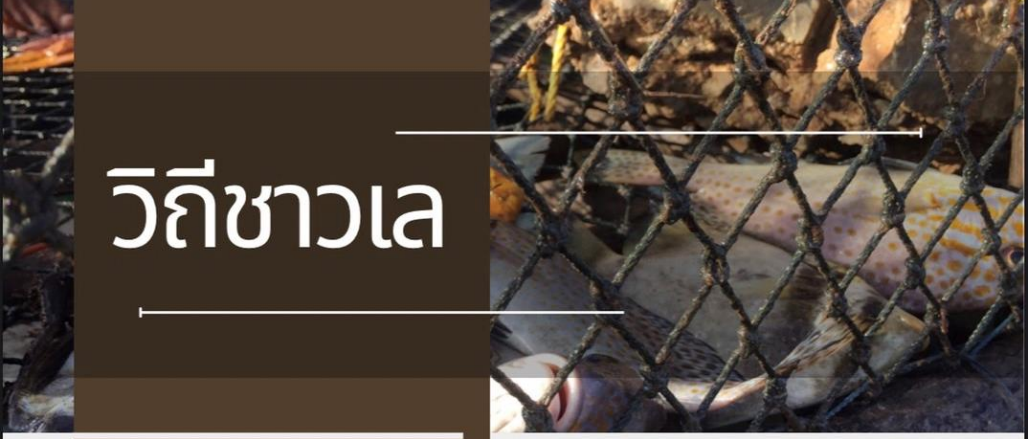
สภาพพื้นที่ในเกาะพระทองเป็นพื้นที่ราบทั้งเกาะ และไม่มีภูเขา มีชายหาดอยู่ด้านทิศตะวันตก และด้านตะวันออกสมบูรณ์ด้วยแนวป่าโกงกางคั่นเกาะพระทองกับฝั่งแผนดินใหญ่ ส่วนกลางของเกาะเป็นทุ่งสเม็ดขาว ช่วงฤดูร้อน คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึง เมษายน ความร้อนของแสงแดดทำให้ต้นสเม็ดขาวแห้งจนกลายเป็นสีเหลืองทอง

พื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย

ปัจจุบันเกาะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย เนื่องจากนี้มีความหลากหลายทางระบบนิเวศสูง ทำให้มีพื้นที่ที่สามารถรองรับทรัพยากรสัตว์น้ำ และสัตว์บกที่สำคัญต่อการอนุรักษ์ (charismatic species) หลายชนิด และบางชนิดยังเป็นสัตว์ป่าที่ได้ขึ้นทะเบียนสัตว์ป่าคุ้มครอง และสัตว์สงวน เช่น กวางม้า นกตะกรุม นกกะแตแต้แว้ด ลิงแสม พะยูน โลมาปากขวด นาคใหญ่ เต่าตนุ เต่ากระ เต่ามะเฟือง ฯลฯ

สัตว์ป่าสงวน หมายถึง สัตว์ป่าหายากหรือกำลังจะสูญพันธุ์ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 จึงห้ามล่าหรือมีไว้ในครอบครอง ทั้งสัตว์ที่ยังมีชีวิตหรือซากสัตว์ เว้นแต่กระทำเพื่อการศึกษา โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชเป็นกรณีพิเศษ

สัตว์ป่าคุ้มครอง หมายถึง สัตว์ป่าที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ หรือจำนวนประชากร ของสัตว์ป่าชนิดนั้นมีแนวโน้มลดลงอันอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535

วิถีชาวเล

วิถีชาวเล เกาะพระทอง

ชาวเล มาจากคำว่า "ชาวทะเล" หมายถึงคนที่อยู่คู่กับทะเล หากินกับทะเล มีวิถีชีวิตที่ผูกพันธ์กับทะเล รวมถึงมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่แสดงถึงวัฒนธรรมพื้นถิ่นใต้ ตั้งแต่อดีตชาวเลจะมีการทำอาชีพหลัก คือ การทำประมง แต่ในปัจจุบันมีการประกอบอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น การทำสวน รับจ้าง หรือการทำอาชีพด้านการท่องเที่ยว

ภูมิปัญญาแห่งท้องทะเล

ชาวเลอยู่คู่กับท้องทะเล อาศัยความชำนาญด้านสภาพอากาศ กระแสน้ำ ทิศทางลม จากการสังเกตดวงจันทร์ และดวงดาว แม้กระทั่งสามารถรับรู้ได้ว่าควรไปบริเวณไหน หรือเมื่อไหร่ถึงจะได้สัตว์น้ำ สิ่งนี้จึงสั่งสมจนคุ้นชินจนกลายมาเป็นภูมิปัญญา นำไปใช้ในการประกอบอาชีพประมง ดำรงชีพโดยการพึ่งพาทรัพยกรที่มีอยู่ใกล้บ้าน ภูมิปัญญานี้จึงเสมือนเป็นการฝังรากอยู่ในตัวของชาวเลในทุก ๆ รุ่น

ประมงพื้นบ้าน หมายถึง การทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง ไม่ว่าจะใช้เรือประมงหรือใช้เครื่องมือโดยไม่ใช้เรือประมง ทั้งนี้ ที่ใช่เป็นประมงพาณิชย์ โดยมีขนาดระวางเรือไม่เกิน 10 ตันกรอส ตามความหมายในมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

เขตทะเลชายฝั่ง หมายถึง ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไป 3 ไมล์ทะเล (5.5 กิโลเมตร)

ชาวเลมอแกลน

ในอดีตชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเกาะพระทองเป็นชาวมอแกลนแบบดั่งเดิมทั้งหมด แต่ต่อมามีการอพยบของชาวจีนเข้ามา และตั้งถิ่นฐานบริเวณริมฝั่งของเกาะพระทองซึ่งปัจจุบันมีชื่อว่า "ท่าแป๊ะโย้ย" จากนั้นก็มีการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ของเกาะพระทอง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันชาวบ้านในเกาะพระทองยังคงดำรงอาชีพประมงอยู่ ทั้งผู้ใหญ่ วัยรุ่น และเด็กยังคงนิยมที่จะหาปลาเดินเก็บ หอย ปู กุ้ง บริเวณชายหาด ชาวเลมอแกลนถือเป็นหนึ่งในเรื่องการทำประมง เนื่องจากมีวิถีชีวิตอยู่คู่กับน้ำ จึงมีทักษะในการทำประมงสูง ชำนาญการว่ายน้ำ ดำน้ำ และเดินเรือเป็นอย่างมาก

การทำประมงในเกาะพระทอง

ชาวประมง ในเกาะพระทองเป็นชุมชนประมงขนาดเล็ก หรือที่เรียกว่า "ประมงพื้นบ้าน" มีการทำประมงบริเวณชายฝั่ง และริมเกาะแก่งในบริเวณใกล้บ้าน การทำประมงเป็นหนึ่งในวิถีตามกรอบวัฒนธรรมพื้นถิ่น คือการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างเครื่องมือประมง รวมถึงการจับสัตว์น้ำ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเกาะพระทองพบว่ามีมากกว่าร้อยละ 90 ที่ประกอบอาชีพประมง และมีบางครัวเรือนที่ทำอาชีพเสริมเป็นการท่องเที่ยว

การทำประมงใช้เรือที่ใช้ทำติดเครื่องยนต์ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ที่มีขนาดระวางเรือไม่เกิน 10 ตันกรอส หรือมีขนาดประมาณ 7 - 10 เมตร เครื่องมือประมงประกอบขึ้นอย่างง่าย ๆ และมีการปรับเปลี่ยนไปในแต่ละช่วงฤดูกาล และแหล่งการทำประมง เป็นการทำประมงตามฤดูกาล และสัตว์น้ำที่จับได้ส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายในตลาด ส่วนหนึ่งแบ่งสันปันส่วนให้กับคนที่ออกไปช่วยทำประมง และอีกส่วนหนึ่งเก็บไว้เพื่อบริโภคกันภายในครอบครัว

เรือประมง

"เรือหัวโทง" หรือเรือโทง เรือที่อยู่คู่กับชาวประมงมากว่า 100 ปี แต่เดิมเป็นเพียงเรือที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ แต่ด้วยการพัฒนาทางเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้เป็นเรือแบบติดเครื่องยนต์ทั้งหมด คำว่าหัวโทงมาจากลักษณะของเรือที่มีรูปทรงเรียวยาว ส่วนหัวเรือเชิดสูง ทำให้เป็นเรือที่แล่นได้ไว หัวเรือปะทะกับกระแสคลื่นแรง ได้ดี เรือหัวโทงเป็นเรือที่ชาวประมงใช้กันในบริเวณฝั่งอันดามัน และอ่าวไทยในบางพื้นที่ เช่น สุราษฎร์ธานี ไม้ที่ใช้ในการต่อเรือเป็นไม้ขนาดใหญ่เนื้อแข็ง คือ ไม้พยอม เนื่องจากหาได้ง่ายกว่าไม้ชนิดอื่น และมีความทนทาน

เครื่องมือประมงในบริเวณเกาะพระทองจะเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมของฤดูกาล และความสามารถในการจับสัตว์น้ำ แต่ยังมีเครื่องมือประมงบางประเภทที่ยังสามารถใช้จับสัตว์น้ำได้ทั้งปี และเครื่องมือประมงที่พบเกาะพระทอง ได้แก่

- อวนลอย (surface gillnet)
- อวนจม (bottom gillnet)
- อวนล้อม (purse seines)
- เบ็ดราว หรือเบ็ดทุ่น (set longlines)
- เบ็ดรอก (handline)
- ลอบปลา (fish trap)
- ลอบหมึก (squid trap)
- ลอบปูพับ (crab trap)
- แร้วปู (crab lift net)

เครื่องมือประมง

เครื่องมือประมงเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญสำหรับชาวประมง การสร้าง หรือประกอบเครื่องมือมีความแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ รวมถึงความเหมาะสมกับบริเวณการทำประมง เครื่องมือประมงพื้นบ้านเป็นเครื่องมือที่ประกอบขึ้นอย่างง่าย ไม่มีความซับซ้อนมากนัก วัสดุอุปกรณ์หาได้ในพื้นที่ อาจเป็นวัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุที่หาได้ในธรรมชาติ เช่น บางที่มีต้นโกงกาง หรือต้นไผ่มาก ก็จะนิยมใช้ไม้โกงกาง และไม้ไผ่ในการขึ้นโครงเป็นหลัก หรือบางพื้นที่มีการปลูกต้นยูคาลิปตันมาก ก็จะใช้ไม้ยูคาลิปตัน หรือที่เรียกเรียกว่าไม้ยูคา แต่อย่างไรก็ตามจะมีคุณสมบัติหนึ่งที่เหมือนกันคือ มีความเหนียว ทนทาน สามารถทนการกัดกร่อนจากน้ำ และความเค็มของน้ำทะเลได้ดี

เครื่องมืออวนลอย

Surface gillnet

ลักษณะเครื่องมือ

อวนลอยเป็นเครื่องมือประเภทอวนติดตา เป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้า ด้านบนผืนอวนมีทุ่นช่วยพยุงให้ลอย และด้านล่างอวนมีตะกั่วช่วยถ่วงอวนให้คงรูป ไม่ให้อวนพันกัน เนื้ออวนเป็นใยสังเคราะห์ทำจากโพลีเอสเทอร์ ด้านปลายสุดของอวนทั้งสองด้านจะมีทุ่นขนาดใหญ่หรือบางครั้งเป็นธงผูกติดไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าบริเวณนี้มีการวางอวนทำประมงอยู่ ชาวบ้าน หรือชาวประมงที่แล่นเรือที่ผ่านไปมาจะสามารถรับรู้ได้ และเลี่ยงเส้นทางเดินเรือบริเวณนั้น ชาวประมงจะไม่ใช้อวนลอยผืนเดียวในการทำประมง มักมีการทำประมงโดยใช้อวนลอยอวนหลาย ๆ ผืนมาต่อกัน 1 ผืน เรียกว่า 1 ตับ ชาวประมงหนึ่งคนจะใช้อวนลอยมากกว่า 3 - 4 ตับ

การทำประมง

การทำประมงอวนลอยเป็นเครื่องมือที่สามารถทำได้ทั้งปี อวนลอยทำประมงบริเวณผิวน้ำ ผืนอวน จะวางตัวในลงในแนวดิ่ง เอนตามทิศความแรงของกระแสน้ำ และสัตว์น้ำจะว่ายเข้าชนกับอวนและถูกจับในที่สุด บริเวณที่ทำประมงส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับชาวประมงแต่ละคน โดยอาศัยความชำนาญในการหาตำแหน่งของสัตว์น้ำ อวนลอยมีระยะเวลาในการทำประมงไม่นานนัก บางครั้งชาวประมงจะมาวางอวนในช่วงน้ำขึ้น และมากู้อวนอีกรอบในช่วงที่น้ำขึ้นรอบถัดไป หรือวางอวนเพียงแค่ 1 - 3 ชั่วโมง สามารถทำประมงได้ทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน ขึ้นอยู่กับชนิดสัตว์น้ำที่ต้องการ เนื่องจากสัตว์น้ำบางชนิดสามารถจับได้ในเวลากลางคืนมากกว่าช่วงเวลากลางวัน ระดับความลึกของน้ำในการวางอวนลอย คือ 10 - 60 เมตร สัตว์น้ำเป้าหมายของชาวประมง คือ กลุ่มปลาผิวน้ำ เช่น ปลาทู ปลาหลังเขียว ปลากระบอก และปลาอินทรี ซึ่งจะเรียกชื่ออวนลอยไปตามการจับสัตว์น้ำชนิดหลัก คือ อวนลอยปลากระบอก (อวนปลาซา) อวนลอยปลาทู อวนลอยปลาหลังเขียว อวนลอยปลาอินทรี

เครื่องมืออวนจม

Bottom gillnet

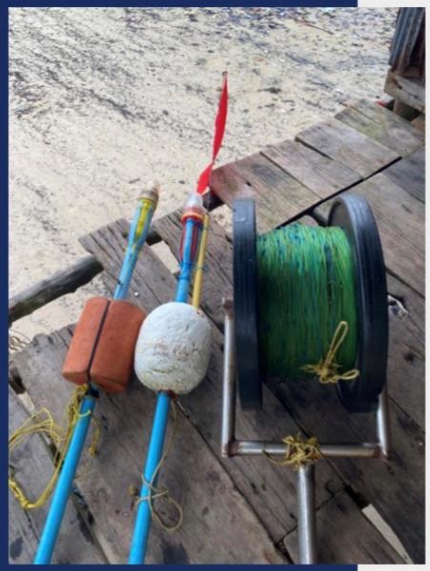
ลักษณะเครื่องมือ

อวนจมเป็นเครื่องมือประเภทอวนติดตาเช่นเดียวกันกับอวนลอย เป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้า ด้านล่างอวนมีตะกั่วช่วยถ่วงอวนให้คงรูป ไม่ให้อวนพันกัน เนื้ออวนเป็นใยสังเคราะห์ทำจากโพลีเอสเทอร์ ด้านปลายสุดด้านบนของอวนทั้งสองด้านจะมีทุ่นขนาดใหญ่ หรือบางครั้งเป็นธงผูกติดไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าบริเวณนี้มีการวางอวนทำประมงอยู่ ส่วนปลายสุดด้านล่างอวนจำมีเชือกสำหรับผูกไว้กับหินใต้น้ำเพื่อให้อวนจมอยู่ที่พื้นท้องน้ำไม่ลอยขึ้นมา ชื่อเรียกของอวนจมจะเรียกแตกต่างกันไปตามเป้าหมายในการจับสัตว์น้ำเช่นเดียวกับอวนลอย โดยอวนจมที่พบในบริเวณเกาะพระทอง ได้แก่ อวนจมปู อวนจมปลาจะละเม็ด อวนจมปลาเห็ดโคน เครื่องมืออวนจมสามารถทำประมงได้ทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน โดยเฉพาะการจมปูจะทำในเวลากลางคืน โดยมีการติดหลอดไฟไว้กับอวนเพื่อให้ล่อปูให้เข้าติดอวนได้ดียิ่งขึ้น อวนจมอีกประเภทที่นิยมกันคือ อวนสามชั้น เป็นเครื่องมืออวนจมที่แตกต่างไปจากอวนปกติเล็กน้อย คือ การใช้อวนสามผืนที่มีขนาดตาอวนต่างกันมาประกบกัน ให้อวนที่มีตาขนาดเล็กอยู่ตรงกลาง ขนาดตาอวนของเครื่องมืออวนจมมีความแตกต่างกันไปตามชนิดของสัตว์น้ำที่ชาวประมงต้องการ แต่จะมีขนาดตาอวนอย่างน้อย 2.5 ซม. ขึ้นไป จนถึง 10 ซม.

การทำประมง

การทำประมงอวนจมใช้ทำประมงได้หลายพื้นที่ เช่น พื้นที่ที่มีหินใต้น้ำ พื้นที่ราบเรียบ น้ำลึก หรือน้ำตื้น ชาวประมงวางอวนโดยการผูกอวนไว้กับหินใต้น้ำ หรือการใช้ไม้ไผ่ปักลงพื้นแล้วผูกอวนไว้ให้อวนจมอยู่ที่พื้นท้องน้ำ สามารถทำประมงได้ตั้งแต่ที่ระดับความลึกของน้ำ 2 - 40 เมตร วางอวนทิ้งไว้ตามความต้องการที่จะจับสัตว์น้ำ คือ 6 ชั่วโมง หรือ 1 วัน หรือ 1 คืน การวางอวนจะมีการวางในแนวเดียวกันกับกระแสน้ำ เพื่อให้สัตว์น้ำว่ายเข้ามาชนแล้วติดกับอวน โดยสัตว์น้ำเป้าหมายของอวนจมจะเป็นกลุ่มสัตว์น้ำหน้าดิน หรือสัตว์น้ำที่อยู่บริเวณพื้นท้องน้ำ หรือบริเวณแนวหิน เช่น ปูต่าง ๆ กุ้ง ปลาเห็ดโคน ปลากะพง ปลาซีกเดียว และปลาทรายแดง

เครื่องมือเบ็ดราว (เบ็ดทุ่น)
Set longlines

ลักษณะเครื่องมือ

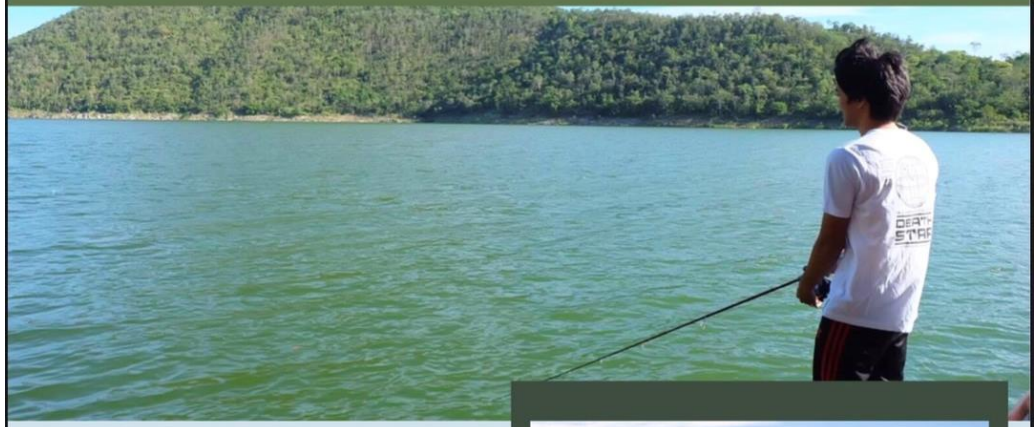
เบ็ดราว บางพื้นที่ชาวประมงเรียกว่าเบ็ดทุ่น หรือเบ็ดอนาถา เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ประกอบขึ้นอย่างง่าย ๆ โดยใช้วัสดุเหลือใช้ที่หาได้ในพื้นที่ คือ ท่อพีวีซี โฟม เชือกไนลอน เอ็นจากเส้นใยสังเคราะห์ เบ็ดราวเป็นเครื่องมือที่ไม่มีคันเบ็ด มีเพียงสายคร่าวบนเป็นเสมือนราว และนำเบ็ดแต่ละตัวมาผูกไว้กับสายคร่าวบน สายคร่าวบนของเบ็ดราวที่ชาวประมงใช้ คือ 400 วา หรือ 800 เมตร สามารถกำหนดความยาวขณะทำประมงได้ ความยาวของสายเบ็ดประมาณ 10 – 20 เมตร ผูกยาวตลอดความยาวสายคร่าวบนให้มีระยะห่างเท่า ๆ กัน คือ 1 ตา มีระยะห่าง 20 เมตร รวมมีทั้งหมด 200 ตา ด้านหัว และท้ายของสายคร่าวบนผูกธง และโฟมไว้กับท่อพีวีซี เสมือนเป็นทุ่นธงบอกแนวเบ็ดราว เป็นสัญลักษณ์แหล่งทำประมง เบ็ดราวไม่จำเป็นต้องใช้เหยื่อเพื่อจับสัตว์น้ำ แต่บริเวณด้านปลายสุดของเบ็ดจะถ่วงไว้ด้วยลูกตะกั่ว มีอุปกรณีที่ช่วยเก็บสายเบ็ดไม่ให้พันกันมีลักษณะคล้ายแกนด้าย

การทำประมง

วิธีการทำประมงเบ็ดราว สามารถทำประมงได้ทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน แต่ส่วนใหญ่จะทำในเวลากลางคืน จึงต้องมีการติดไฟกระพริบสำหรับล่อสัตว์น้ำ ระดับความลึกของการทำประมง คือ 30 – 50 เมตร บริเวณแนวหินใต้น้ำ ระยะเวลา 2 – 3 ชั่วโมง สามารถจับสัตว์น้ำได้ทั้งบริเวณผิวน้ำ กลางน้ำ และพื้นท้องน้ำ ขึ้นอยู่กับการปล่อยความยาวสายเบ็ดของชาวประมง มีการกระตุกสายเบ็ดเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เบ็ดอยู่ในแนวดิ่ง สัตว์น้ำที่ได้จะเป็นสัตว์น้ำขนาดใหญ่ เช่น ปลากะมง ปลาสาก ปลากะพงแดง ปลาเก๋า และปลากระเบน

เครื่องมือเบ็ดรอก
Handlines

ลักษณะเครื่องมือ

เบ็ดรอก หรือเบ็ดมือ เป็นเครื่องมือประมงพื้นที่บ้านที่ชาวประมงมีกันทุกครัวเรือน โดยเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้เดี่ยว ๆ หรือนำมาใช้ควบคู่กับเครื่องมือชนิดอื่นได้เป็นบางโอกาสเพื่อความนันทนาการ ในปัจจุบันมีการใช้เบ็ดรอกเพื่อเป็นเกมส์กีฬา โดยทั่วไปแล้วเครื่องมือเบ็ดรอกประกอบด้วย คันเบ็ด ที่เรียกว่ารอก เป็นส่วนที่ช่วยในการดึงเส้นเอ็น เหยื่อที่ชาวประมงเลือกใช้ คือ เหยื่อปลอม ไส้เดือนทะเล หรือกุ้งสด เครื่องมือเบ็ดเป็นเครื่องมือที่สามารถเลือกจับได้ตามความต้องการของชาวประมง โดยชาวประมงจะเลือกเก็บเฉพาะปลาที่มีราคา สามารถนำไปบริโภคได้ ในส่วนของปลาที่ไม่ต้องการชาวประมงจะทำการปล่อยลงทะเลไป

เครื่องมือลอบปลา

Fish trap

ลักษณะเครื่องมือ

ลอบปลาที่ชาวประมงใช้ในเกาะพระทองเป็นลอบขนาดใหญ่ลักษณะครึ่งวงกลม ขนาดความสูงประมาณ 150 เซนติเมตร และยาว ประมาณ 200 - 250 เซนติเมตร โครงร่างทำจากไม้ไผ่ และไม้ยูคาลิปตัน เนื่องจากมีความแข็งแรงทนต่อการเปลี่ยนสภาพเมื่อสัมผัสความเค็มจากน้ำทะเล เนื่องจากต้องมีการวางเครื่องมือเป็นระยะเวลานาน ในส่วนของผนังลอบทำจากเชือกไนลอนเส้นใหญ่ ชาวประมงจะผูกเป็นปมต่อกันเป็นตาอวน มีขนาดตาอวนประมาณ 5 เซนติเมตร มีปากทางเข้าออก ที่เรียกว่า "งา" เพียงทางเดียว อยู่ทางด้านข้างของตัวลอบ ทางเข้าของลอบมีความพิเศษ เนื่องจากชาวประมงจะประกอบให้สามารถเข้าไปได้อย่างเดียว แต่ไม่สามารถออกมา หรือเปิดออกมาจากด้านในได้

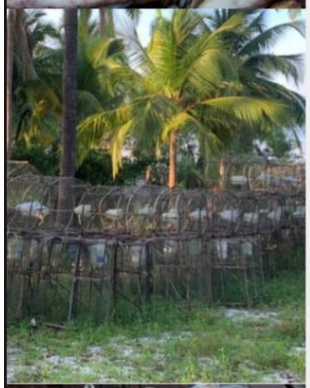
การทำประมง

ลักษณะการทำประมงคือ ชาวประมงมีการนำลอบปลาขึ้นเรือไปยังจุดที่ต้องการทำประมง ซึ่งมักจะวางลอบในบริเวณโขดหิน หรือบริเวณที่ใกล้แนวปะการัง หรือบริเวณแนวป่าชายเลน จากนั้นชาวประมงจะทำการปล่อยลอบปลาโดยกับดำน้ำลงไปเพื่อวางลอบปลาตามจุดต่างๆ และผูกลอบไว้กับรากต้นไม้ หรือหินใต้น้ำ ที่ระดับความลึกประมาณ 10 – 60 เมตร ในช่วงเวลาที่น้ำลงต่ำสุด ระยะเวลาของการวางลอบปลานั้นประมาณ 7 – 14 วัน

เครื่องมือลอบหมึก

Squid trap

ลักษณะเครื่องมือ

ลอบหมึกเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะการทำงานคล้ายกับลอบปลา รูปทรงของลอบหมึกมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ขึ้นอยู่กับการประกอบขึ้นมาของชาวประมง โดยลอบหมึกที่พบในบริเวณเกาะพระทองมีลักษณะเป็นรูปทรงครึ่งวงกลม ขนาดความสูงประมาณ 50 เซนติเมตร โครงร่างทำจากไม้ไผ่ที่นำมาผ่าซีกเพื่อให้สามารถโค้งงอได้ตามต้องการ และไม้เนื้อแข็งที่หาได้ในพื้นที่สำหรับตามเพื่อให้คงรูปด้านข้าง และเป็นฐานด้านล่าง เพื่อให้มีความแข็งแรง ผนังลอบหุ้มด้วยอวนโพลีเอสเตอร์ ขนาดตาอวน 2.5 เซนติเมตร นิยมใช้วัสดุล่อ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจับให้ดียิ่งขึ้น คือ ถุงพลาสติก และขวดน้ำพลาสติกเหลือใช้ ในบางพื้นที่อาจมีการใช้ทางมะพร้าวมาคลุมไว้กับลอบ เหยื่อล่อเหล่านี้ชาวประมงในพื้นที่ได้ให้ข้อมูลว่าจะช่วยให้หมึกเข้าใจว่าถุงพลาสติก หรือขวดน้ำพลาสติก คือ พื้นที่สำหรับผสมพันธุ์ และวางไข่

การทำประมง

ลักษณะการทำประมงคือ ชาวประมงมีการนำลอบปลาขึ้นเรือไปยังจุดที่ต้องการทำประมง ที่ระดับความลึกของน้ำประมาณ 10 - 50 เมตร จากนั้นทำการผูกทุ่นเพื่อทำสัญลักษณ์การระบุจุดทำประมง และปล่อยลอบลงไปให้ลอย ทำให้บางพื้นที่มีการเรียกลอบหมึกว่า "ลอบลอย" การวางลอบจะใช้เวลาเพียง 1 วัน ในช่วงเวลาตอนเย็น และกู้ลอบในช่วงสาย หรือเที่ยงวันของวันถัดไป ชนิดของหมึกที่ คือ หมึกหอม และหมึกกระดอง บางครั้งอาจพบหมึกกล้วยติดมาเล็กน้อย แต่พบได้ไม่บ่อยนัก เนื่องจากหมึกกล้วย จะต้องใช้เครื่องมือประเภทอวนครอบ เช่นเดียวกับหมึกสายที่จะไม่พบในเครื่องมือลอบชนิดนี้ เพราะหมึกสายจะถูกจับได้จากลอบหมึกสายเท่านั้น ซึ่งมีการทำงานแตกต่างจากลอบหมึกทั่วไป

เครื่องมือลอบปูพับ

Crab trap

ลักษณะเครื่องมือ

ลอบปูพับเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในการจับปู เนื่องจากเครื่องมือประกอบขึ้นได้ง่าย โดยลักษณะเครื่องมือมีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นลอบเป็นแบบสมัยใหม่ที่สามารถพับเก็บได้ ขนาดของลอบ 45x60x30 เซนติเมตร โครงลอบทำด้วยเหล็กเส้นขนาด 2 – 3 หุน ทาด้วยสีกันสนิม และดัดให้เป็นโครงร่างรูปทรงสี่เหลี่ยมหุ้มผนังลอบด้วยอวนเส้นใยโพลีเอสเตอร์ ขนาดตาอวน 2.5 เซนติเมตร มีทางเข้าออกสัตว์น้ำเพียงทางเดียว สาเหตุที่เรียกว่าลอบปูพับ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สามารถพับเก็บให้แบนได้ สัตว์น้ำที่จับได้จากเครื่องมือนี้ คือ กลุ่มปู เช่น ปูม้า ปูดาว และปูดำ ปัจจุบันนอกจากประมงพื้นบ้านที่มีการใช้เครื่องมือชนิดนี้แล้วยังมีการดัดแปลงมาใช้ในการทำประมงพาณิชย์อีกด้วย

การทำประมง

วิธีทำประมงลอบปูสามารถทำได้สองแบบ คือการวางลอบแบบเดี่ยว ๆ และการวางลอบแบบราว โดยการวางแบบราวจะมีการผูกลอบ กับสายลอบ (branch line) แล้วจึงผูกต่อกับสายคร่าวบน (main line) แต่ทั้งสองรูปแบบมีความเหมือนกันคือ การใช้หินในการถ่วงลอบไว้ หรือผูกไว้กับรากไม้ในป่าชายเลน และมีทุ่นสำหรับบอกตำแหน่งการทำประมง แหล่งทำประมงคือบริเวณแนวป่าชายเลน ที่ระดับน้ำประมาณ 1 - 15 เมตร และใส่เหยื่อไว้ข้างในลอบ เช่น ชิ้นปลาสด หรือกุ้งสด การวางลอบมีทั้งการวางแบบตอนช่วงเช้ามืด และกลับมากู้ในช่วงเช้า หรือสาย กับวางลอบเป็นเวลา 1 วัน คือวางในช่วงเย็น และมากู้ลอบในช่วงเช้าของวันถัดไป

เครื่องมือแร้วปู

Crab lift net

ลักษณะเครื่องมือ

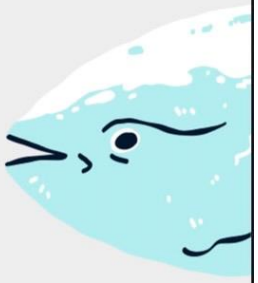
เครื่องมือแร้วปู หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า "หย่องปู" หรือ "ไซปู" เครื่องมือประมงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมที่พัฒนาขึ้นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายก่อนที่ชาวประมงจะหันมาใช้ลอบปูแบบพับ โครงร่างทำจากไม้ไผ่ผ่าซีก และเหล็กเส้น ผนังเครื่องมือคลุมด้วยอวนเส้นใยโพลีเอสเตอร์ หรือถักเองด้วยเชือกไนลอน ขนาดตาอวน 8 เซนติเมตร เว้นรูไว้ตรงกลางสำหรับเสียบไม้ค้ำโคนเสี้ยมแหลมเพื่อสะดวกในการปักลงดิน เพื่อค้ำเครื่องมือเอาไว้ และมีเหล็กแหลม หรือลวดสำหรับเสียบเหยื่อ เหยื่อที่ใช้คือ เนื้อปลาสด และกุ้งสด

การทำประมง

วิธีทำประมงแร้วปูจะทำในบริเวณใกล้ฝั่ง หรือแนวป่าชายเลนที่ระดับความลึก ประมาณ 0.5 - 3 เมตร ช่วงเวลาการทำประมง คือ ในช่วงน้ำเกิด หรือช่วงที่น้ำขึ้นสูงสุด และลงต่ำสุด ซึ่งชาวประมงกล่าวว่าเป็นช่วงที่จะได้ปูเยอะที่สุด ระยะเวลาของทำประมงคือ 1 วัน สัตว์น้ำที่ได้จากแร้วปูส่วนใหญ่จะเป็นปูดำ หรือปูทะเล อาจมีบางครั้งที่จับได้ปูม้า

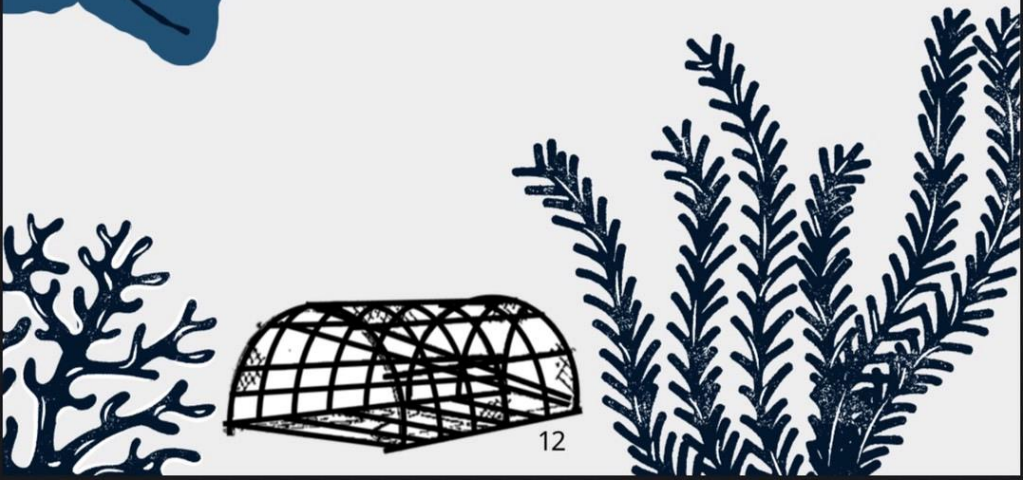
สัตว์น้ำ
จากการทำประมงในเกาะพระทอง

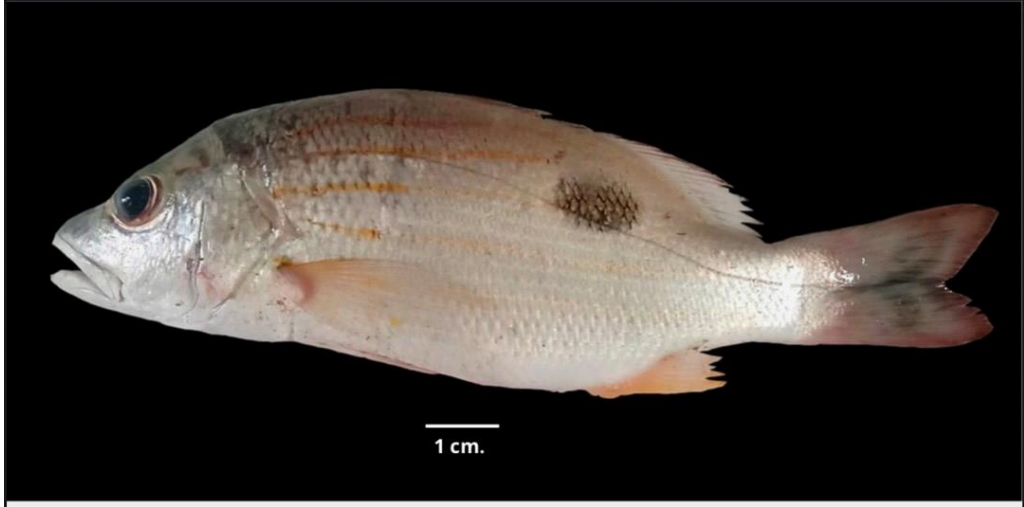

ชาวประมงในเกาะพระทองมีการทำประมงเป็นฤดูกาล เครื่องมือประมงก็จะมีการปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมกับสัตว์น้ำ เนื่องจากสัตว์น้ำแต่ชนิดมีความชุกชุมมากน้อยแตกต่างกันไป อาจสังเกตได้ว่า บางครั้งชาวประมง หรือพ่อค้าแม่ค้าที่ขายสัตว์น้ำมักชอบบอกว่า ช่วงเดือนนี้ควรกินปลาชนิดนี้เพราะปลาจะมีเนื้อเยอะ เนื้ออร่อยกว่ากินในฤดูอื่น หรือสัตว์น้ำบางชนิดสามารถหากินได้แค่ช่วงฤดูนี้เท่านั้น แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น สาเหตุมาจากปัจจัยของคุณภาพน้ำทะเลที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่นในช่วงฤดูฝน ชาวประมงจะจับสัตว์น้ำในกลุ่มกุ้ง ปลาทู ปลาลัง ปลาหลังเขียว ปลากระบอก ปลาดอกหมาก ปลาสลิดหิน ได้มาก เนื่องจากปลาเหล่านี้เป็นปลาที่กินแพลงก์ตอน หรือสัตว์น้ำขนาดเล็ก ๆ ในช่วงฤดูฝน กระแสคลื่น และลมแรง ทำให้เกิดการกวนตัวของน้ำทะเลสูงกว่าช่วงปกติ สารอาหารเหล่านี้ที่อยู่ตามหน้าดินก็จะถูกกวนขึ้นมาเป็นอาหารของสัตว์น้ำเหล่านี้ ทำให้มีอาหารเพิ่มมากขึ้น

รวมถึงปัจจัยทางเคมีของน้ำทะเลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณน้ำฝน การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้สภาพของน้ำทะเลมีความเหมาะสมต่อต่อการเติบโตของแพลงก์ตอนที่เป็นอาหารของสัตว์น้ำบางชนิด นอกจากนี้ ฝนยังช่วยชะล้างอินทรีย์สารที่อยู่บนบกลงสู่ทะเลได้อีกด้วย โดยเฉพาะในบริเวณตามแนวป่าชายเลนที่ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีอินทรีย์สารเยอะมากที่สุด ก็จะถูน้ำฝนชะล้างลงสู่ทะเลในบริเวณนั้น ให้เป็นอาหารให้แก่สัตว์น้ำวัยอ่อนต่อไป

ปลากะพงข้างปาน (ปลาข้างไฝ)

Striped snapper

***Lutjanus indicus* (Allen, White & Erdmann, 2013)**

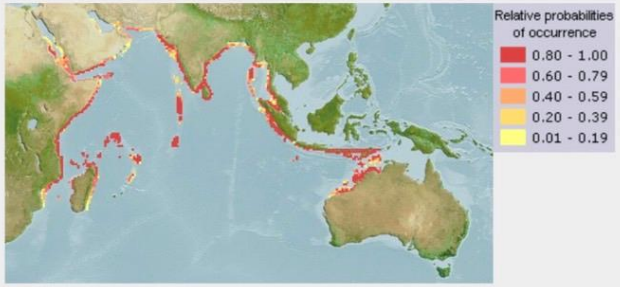
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีชมพูอมขาว ช่วงบริเวณหลังสีชมพูเข้ม ท้องสีขาว ริมฝีปากหนา นัยน์ตาโต ไม่มีเยื่อไขมันหุ้มดวงตา ลำตัวมีเส้นสีเหลืองเล็กๆ พาดยาวตั้งแต่ตาจนถึงคอดหาง ประมาณ 7 – 8 แถบ และมีรอยสีดำรูปไข่ 1 จุด ครีบหลังมีตอนเดียวสีเหลืองใส ประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 10 ก้าน และก้านครีบอ่อน 14 ก้าน ครีบก้นสีเหลืองใส มีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 8 ก้าน ครีบหางแบบตัดตรง (truncate tail)

ขนาดความยาวสูงสุด 35 เซนติเมตร

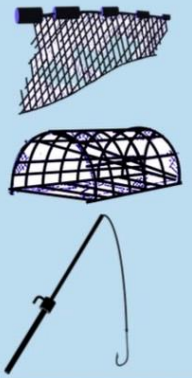
นิเวศวิทยา

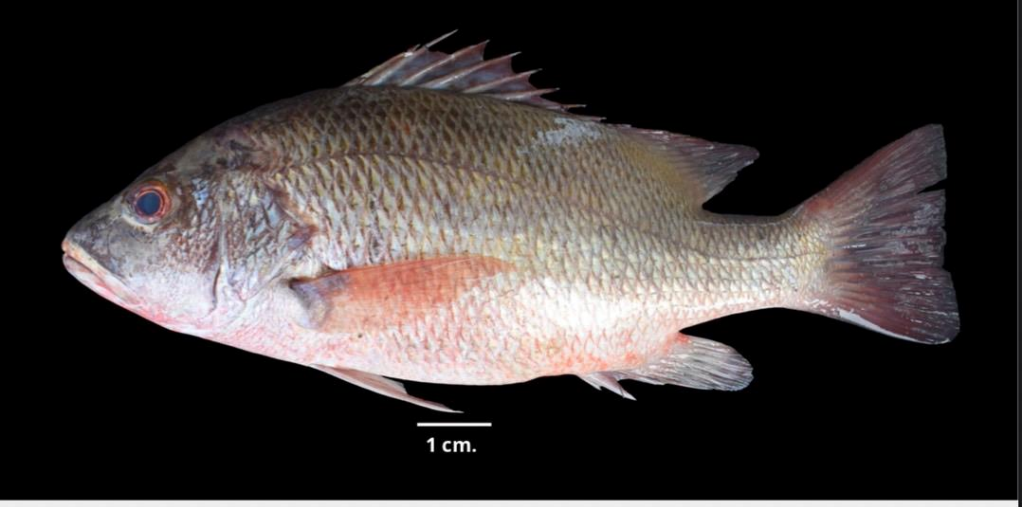
มีการแพร่กระจายบริเวณทะเลอันดามัน อินโด แปซิฟิกฝั่งตะวันตก มหาสมุทรอินเดีย ศรีลังกา อ่าวโอมาน และอ่าวอาหรับ อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน วัยเด็กอาศัยอยู่ตามแนวป่าชายเลน เมื่อโตเต็มวัยจะย้ายไปบริเวณทะเลชายฝั่ง หรือทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลากะพงแดง (ปลาพงแหม)

Mangrove red snapper

Lutjanus argentimaculatus (Forsskål, 1775)

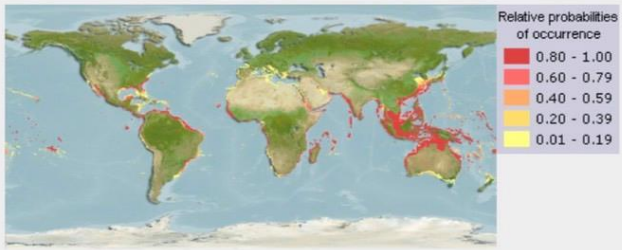
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีน้ำตาลอมแดง ไม่มีลวดลาย บางตัวอาจพบรอยด่างสีขาวบริเวณช่วงหัว และหลัง บริเวณช่วงหลังมีสีน้ำตาลแดงเข้ม ช่วงท้องสีขาวอมแดง ส่วนหัวแหลมยาว ริมฝีปากหนา ในปากมีฟันเขี้ยว 2 ซี่ คอดหางขนาดใหญ่ ครีบหางแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีตอนเดียว ก้านครีบแข็ง 10 ก้าน และก้านครีบอ่อน 13 - 14 ก้าน ครีบก้น มีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 8 ก้าน ครีบทุกครีบมีสีแดงเข้ม

ขนาดความยาวสูงสุด 150 เซนติเมตร

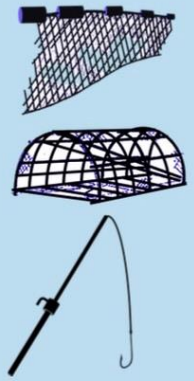
นิเวศวิทยา

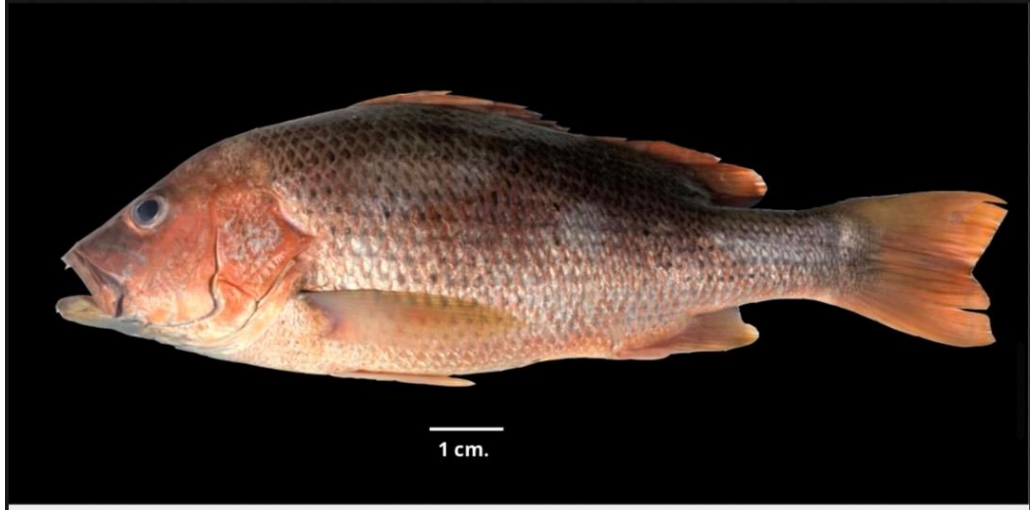
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนฝั่งตะวันออก คลองสุเอซ และหมู่เกาะริวกิว อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน วัยเด็กอาศัยอยู่ตามแนวป่าชายเลน เมื่อโตเต็มวัยจะย้ายไปบริเวณทะเลชายฝั่ง หรือทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลากะพงน้ำตาล (ปลาพงแหม)

Yellowstreaked snapper

Lutjanus lemniscatus (Valenciennes, 1828)

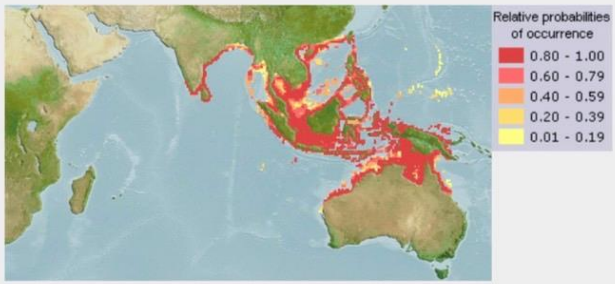
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีน้ำตาลแดงอมเหลือง หรือส้ม ไม่มีลวดลาย บางตัวอาจพบรอยด่างสีขาวบริเวณช่วงหัว และหลัง บริเวณช่วงหลังมีสีน้ำตาลเข้ม ช่วงท้องสีขาวอมแดง ส่วนหัวแหลมยาว ริมฝีปากหนา ในปากมีฟันเขี้ยว 2 ซี่ คอดหางขนาดใหญ่ ครีบหางแบบตัดตรง (truncate tail) และมีรอยสีดำจางๆ ครีบหลังมีตอนเดียว ก้านครีบแข็ง 10 ก้าน และก้านครีบอ่อน 13 - 14 ก้าน ครีบก้น มีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 8 ก้าน ครีบทุกครีบมีสีส้มอมแดง ในวัยเด็กมีแถบสีดำ ขอบสีขาวพาดยาวตั้งแต่จะงอยปากจนถึงคอดหาง

ขนาดความยาวสูงสุด 65 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

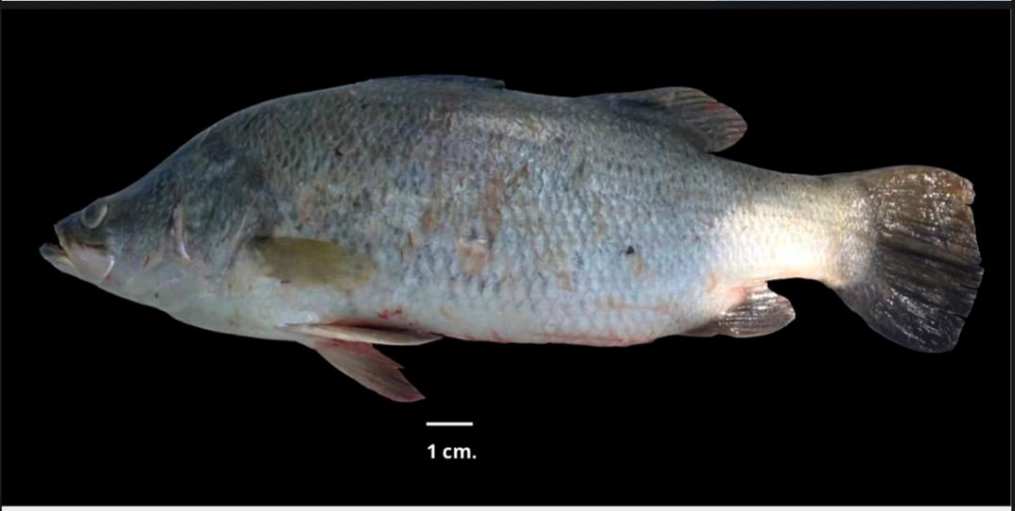
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก และหมู่เกาะริวกิว อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน วัยเด็กอาศัยอยู่ตามแนวป่าชายเลน เมื่อโตเต็มวัยจะย้ายไปบริเวณทะเลชายฝั่ง หรือทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลากะพงขาว (ปลาจ้อโล๊ว)

Barramundi

Lates calcarifer (Bloch, 1790)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงินอมเทา ไม่มีลวดลาย บริเวณหลังมีสีเงินอมน้ำเงิน ช่วงท้องสีขาว ส่วนหัวเล็ก และแหลมยาว ริมฝีปากหนา นัยน์ตาโต จะงอยปากเล็ก และสั้น ปากกว้างสามารถยืดหดได้ บริเวณแผ่นปิดเหงือกที่กระดูกแหลมคอดหางขนาดใหญ่ ครีบหางแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีสองตอน มีก้านครีบแข็ง 7 – 9 ก้าน และก้านครีบอ่อน 10 – 11 ก้าน ก้านครีบก้น ประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 7 – 8 ก้าน ครีบมีสีเทาอมดำ หรือน้ำตาลเข้มอมเทา

ขนาดความยาวสูงสุด 200 เซนติเมตร

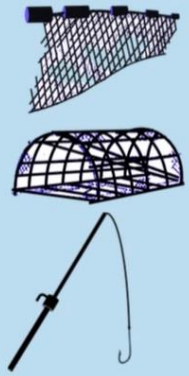
นิเวศวิทยา

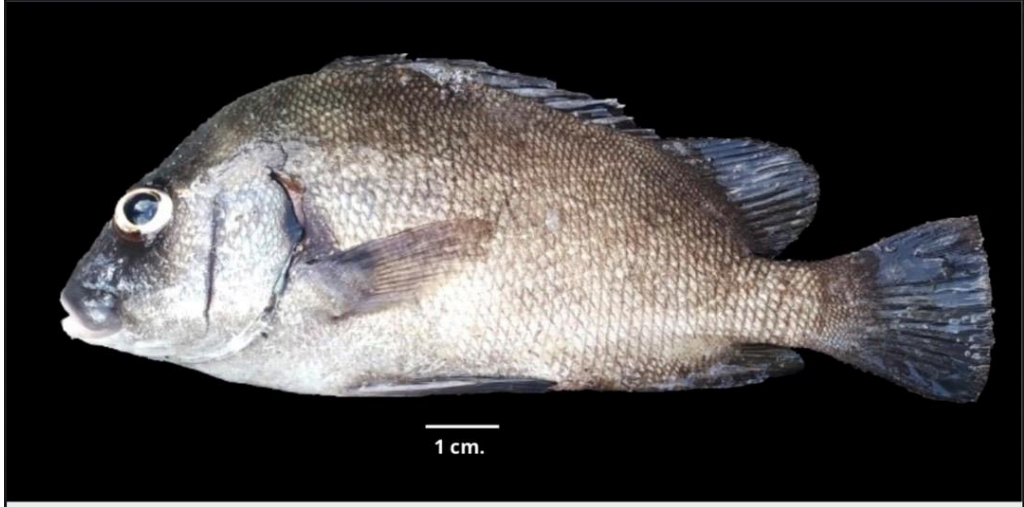
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อ่าวเปอร์เซีย ปาปัวนิวกินี และทางเหนือของออสเตรเลีย อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง โขดหิน และบริเวณปากแม่น้ำ วัยเด็กอาศัยอยู่ตามแนวป่าชายเลน เมื่อโตเต็มวัยจะย้ายไปบริเวณทะเลชายฝั่ง หรือทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาข้างตะเภาปากหมู (ปลาขี้นก)

Harry hotlips

Plectorhinchus gibbosus (Lacepède, 1802)

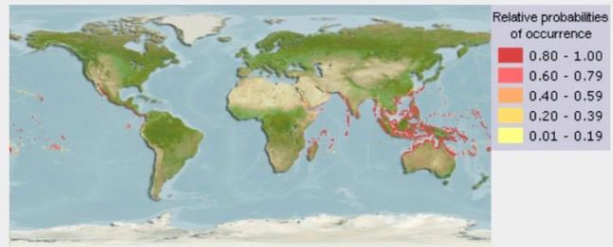
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเทาอมดำ บริเวณหลังสีน้ำตาลเข้ม ช่วงท้องมีสีขาว ลำตัวไม่มีลวดลาย จะงอยปากเล็ก และสั้น ริมฝีปากหนา นัยย์ตาโต บริเวณแผ่นปิดเหงือก และฐานครีบอกมีรอยแต้มสีดำเข้ม ครีบทุกครีบมีสีเทาอมดำ ครีบหางแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีตอนเดียว ประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 14 ก้าน และก้านครีบอ่อน 15 - 16 ก้าน ครีบก้น ประกอบด้วย ก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และมีก้านครีบอ่อน 7 - 8 ก้าน

ขนาดความยาวสูงสุด 75 เซนติเมตร

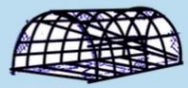
นิเวศวิทยา

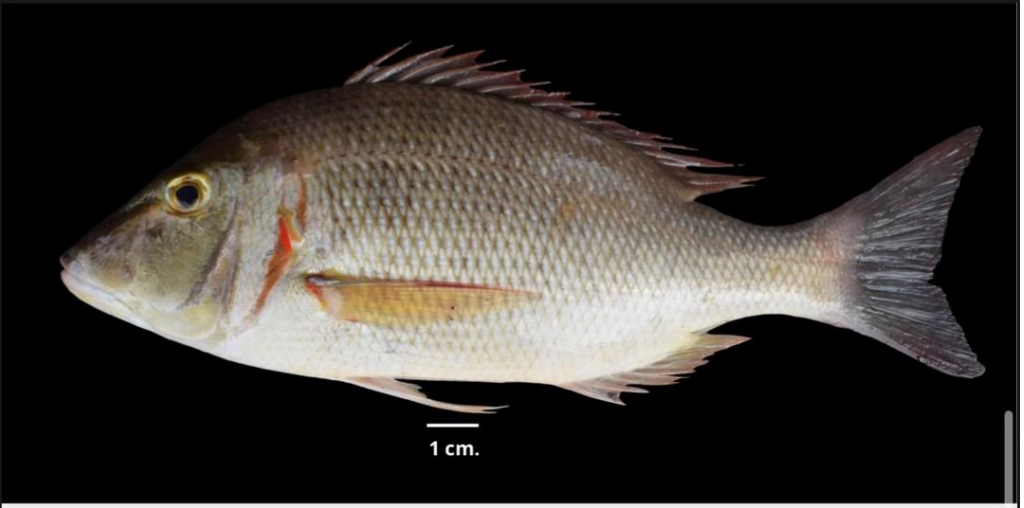
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง อ่าวเปอร์เซีย หมู่เกาะริวกิว และหมู่เกาะโคโมโร อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน วัยเด็กอาศัยอยู่ตามแนวป่าชายเลน เมื่อโตเต็มวัยจะย้ายไปบริเวณทะเลชายฝั่งหรือทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมือลอบปลา

ปลาหมูสีแก้มแดง (ปลาตะมะแก้มแดง)

Grey large eye bream

Lethrinus lentjan (Lacepède, 1802)

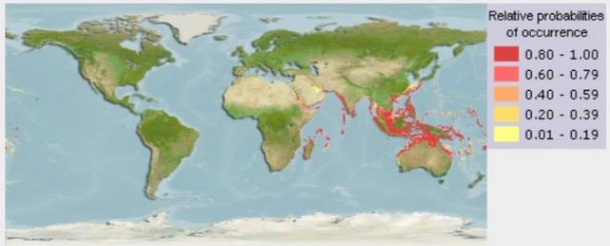
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเทา จุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจน คือ มีแถบสีแดงหลังแผ่นปิดเหงือก บริเวณหลังสีน้ำตาล ช่วงท้องมีสีขาว ลำตัวไม่มีลวดลาย จะงอยปากกว้าง ริมฝีปากหนา ครีบทุกครีบมีสีน้ำตาล ยกเว้นครีบอกที่มีสีเหลืองอมส้ม ครีบหางแบบเสี้ยวพระจันทร์ (lunate tail) เว้าเล็กน้อย ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 10 ก้าน และก้านครีบอ่อน 9 ก้าน ครีบก้น มีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 8 ก้าน

ขนาดความยาวสูงสุด 52 เซนติเมตร

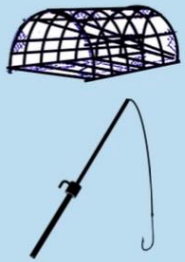
นิเวศวิทยา

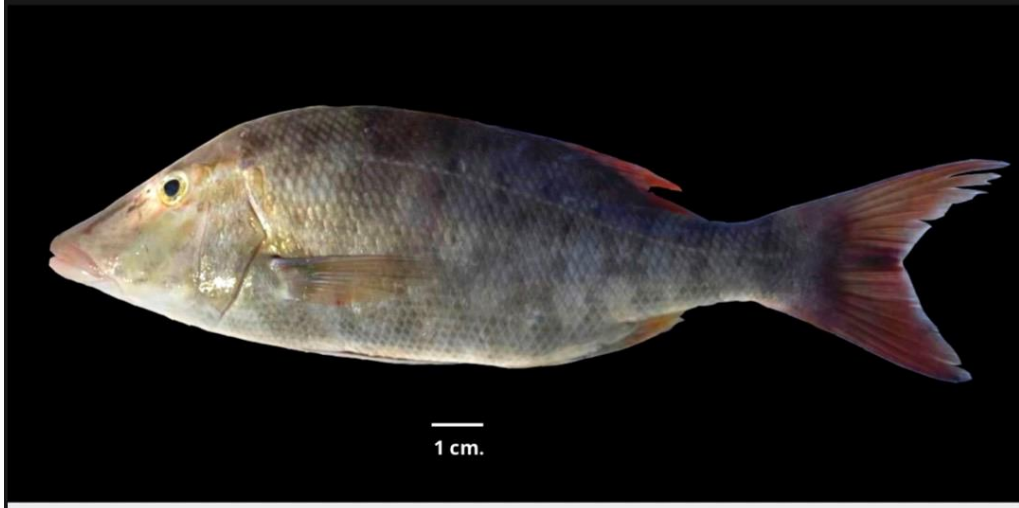
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง อ่าวเปอร์เซีย และหมู่เกาะริวกิว อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาหมูสีหน้ายาว (ปลาตะมะหัวเสี้ยม)

Longface emperor

Lethrinus olivaceus (Valenciennes, 1830)

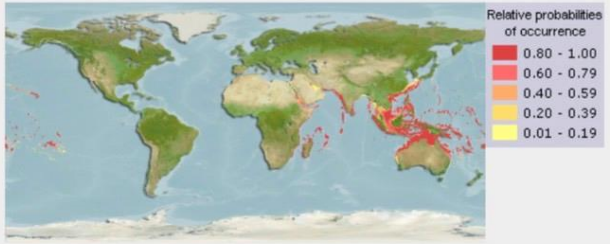
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเทา ท้องสีขาว ส่วนหัวเรียวยาว จะงอยปากยื่นแหลมออกมา และริมฝีปากหนา ลำตัวมีลวดลายด่าง ๆ สีน้ำตาลกระจายทั่วลำตัว บริเวณฐานครีบอกไม่เกล็ดปกคลุม ครีบทุกครีบมีสีน้ำตาลอมชมพู ครีบหางแบบเสี้ยวพระจันทร์ (lunate tail) เว้าเล็กน้อย ก้านครีบแข็ง 10 ก้าน และก้านครีบอ่อน 9 ก้าน ครีบก้น มีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 8 ก้าน

ขนาดความยาวสูงสุด 100 เซนติเมตร

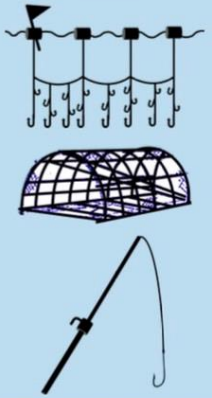
นิเวศวิทยา

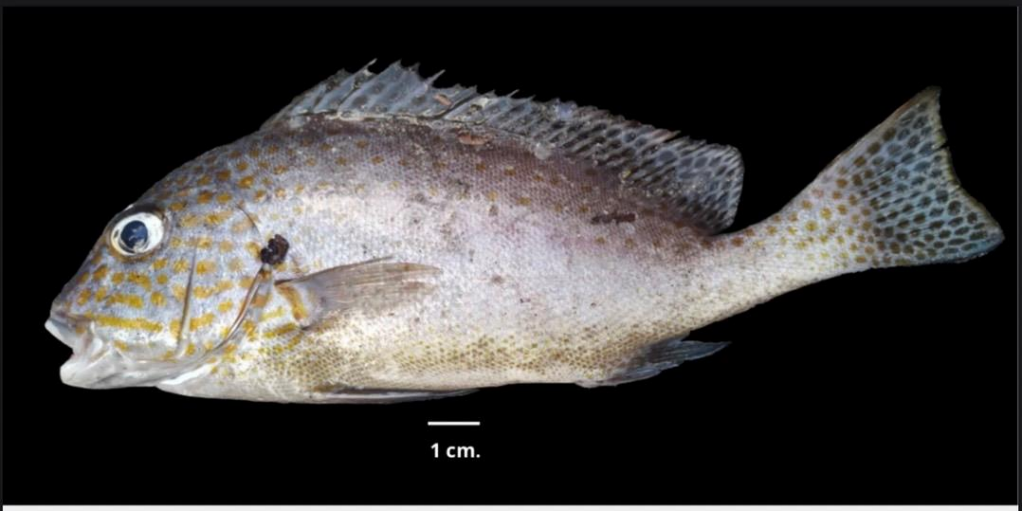
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง และหมู่เกาะริวกิว อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาสร้อยนกเขาจุดทอง (ปลาหวาด)

Painted sweetlips

Diagramma pictum (Thunberg, 1792)

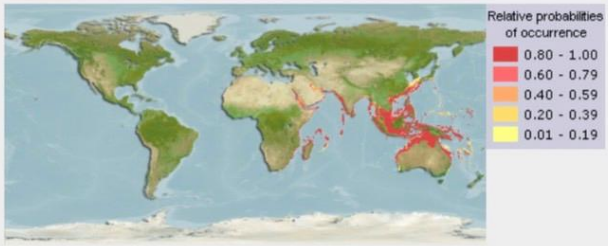
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเทา จุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจน คือ มีลายจุดสีเหลืองตั้งแต่จะงอยปากจนถึงปลายหาง บริเวณหลังสีน้ำตาลอมเทา ช่วงท้องมีสีขาว จะงอยปากเล็ก และสั้น ริมฝีปากหนา ใต้คางมีรูเล็กๆ ประมาณ 6 รู ครีบทุกครีบมีสีน้ำตาล ยกเว้นครีบอกที่มีสีเหลืองอมส้ม ครีบหางแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีตอนเดียวมีจุดสีน้ำตาลตลอดครีบ มีก้านครีบแข็ง 9 - 10 ก้าน และก้านครีบอ่อน 21 - 25 ก้าน ครีบก้นมีสีเทาอมดำ มีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และมีก้านครีบอ่อน 7 ก้าน

ขนาดความยาวสูงสุด 100 เซนติเมตร

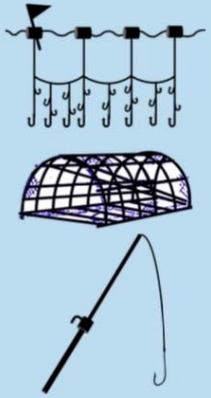
นิเวศวิทยา

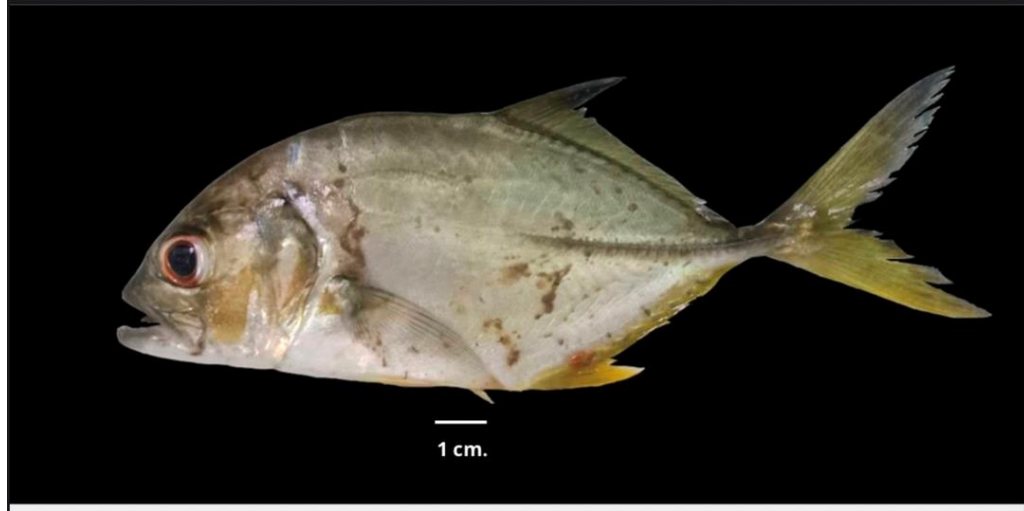
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง ตะวันออกของแอฟริกา และทะเลญี่ปุ่น อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลากะมงตาแดง (ปลามงตาโต, ปลามงตาแดง)

Bigeye trevally

Caranx sexfasciatus (Quoy & Gaimard, 1825)

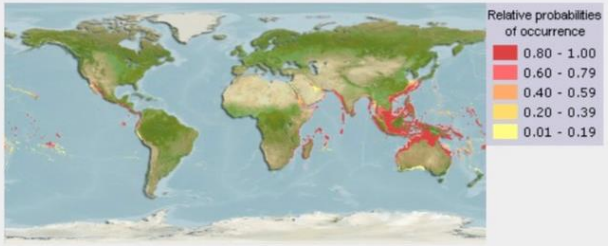
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีขาวอมเงิน บริเวณหลังสีเทาเข้ม ด้านท้องสีขาว จะงอยปากเล็ก และสั้น ริมฝีปากหนา จุดเด่น คือ นัยน์ตาโตใหญ่จนเกือบถึงขากรรไกรบน และมีจุดสีอมชมพูหรือแดงในลูกนัยน์ตา ครีบทุกครีบมีสีน้ำตาลอ่อน ครีบหางเว้าลึกแบบส้อม (fork tail) นัยน์ตา ครีบหลังมีสองตอน ครีบตอนที่สองมีความสูงกว่าครีบแรก ครีบหลังมีก้านครีบแข็ง 9 ก้าน และก้านครีบอ่อน 19 – 22 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 14 – 17 ก้าน

ขนาดความยาวสูงสุด 120 เซนติเมตร

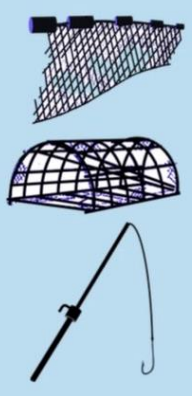
นิเวศวิทยา

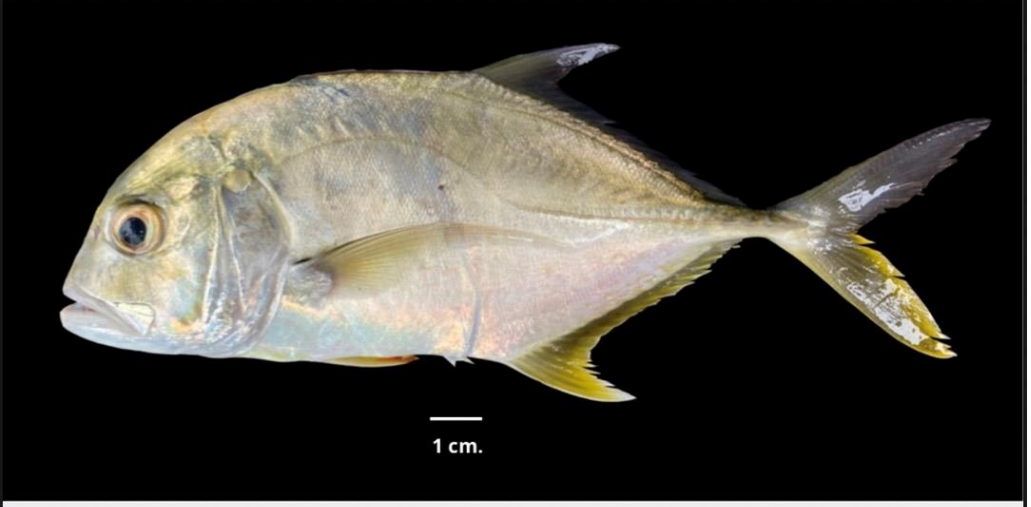
ทะเลอันดามัน อินโด - แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง หมู่เกาะฮาวาย หมู่เกาะโอกาซาวาระ อ่าวแคลิฟอร์เนีย และหมู่เกาะกาลาปากอส อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลากะมงพร้าว (ปลามงขาว, ปลามงยักษ์)

Giant trevally

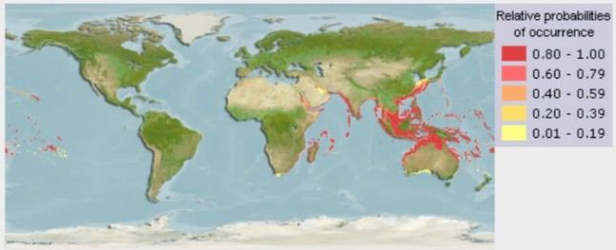
Caranx ignobilis (Forsskål, 1775)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเงิน ด้านท้องสีขาว จะงอยปากกว้าง ริมฝีปากหนา ขากรรไกรบนยาวจนถึงขอบตาหลัง บริเวณเส้นข้างตัวมีเกล็ดแข็งขนาดใหญ่ชัดเจน ครีบทุกครีบมีสีขาวอมเหลือง ครีบหางเว้าลึกแบบส้อม (fork tail) ครีบหลังมีสองตอน ครีบตอนแรกไม่มีก้านครีบแข็ง ครีบตอนที่สองมีความสูงกว่าครีบแรก ครีบหลังมีก้านครีบแข็ง 9 ก้าน และก้านครีบอ่อน 18 – 21 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 15 – 17 ก้าน
ขนาดความยาวสูงสุด 170 เซนติเมตร

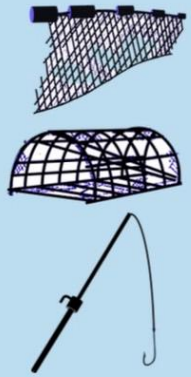
นิเวศวิทยา

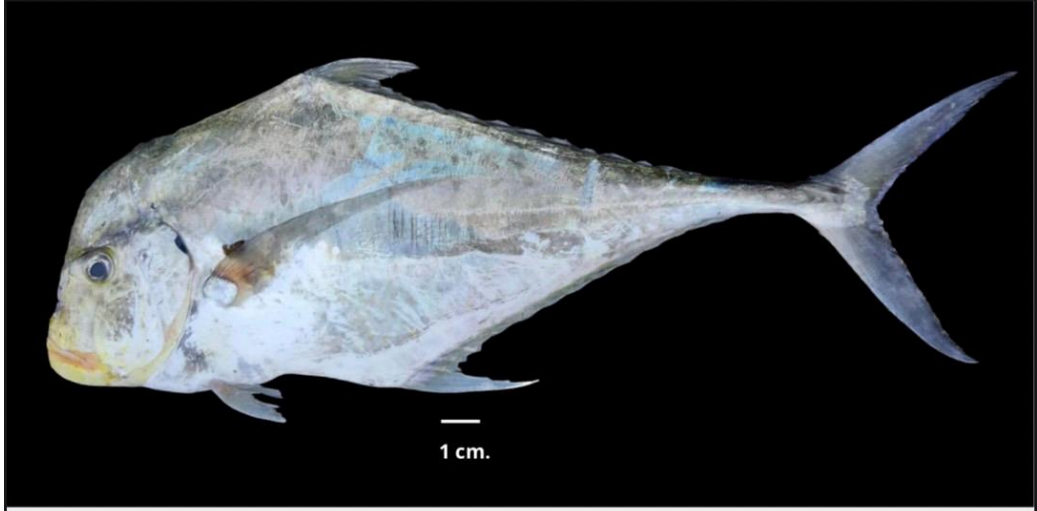
ทะเลอันดามัน อินโด - แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดงแอฟริกา หมู่เกาะฮาวาย และหมู่เกาะโอกาซาวาระ อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาโฉมงามหน้าหัก (ปลามงแส้)

Indian threadfish

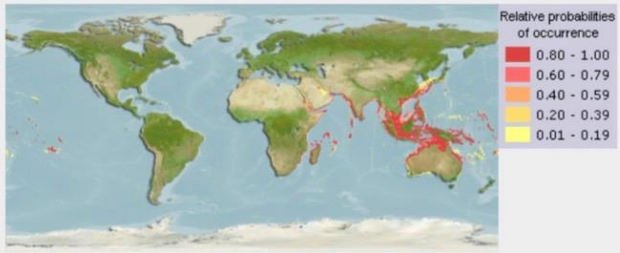
Alectis indica (Rüppell, 1830)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเงิน ด้านท้องสีขาว จุดเด่น คือ ส่วนหัวมีลักษณะใหญ่ยกสูง และด้สนหน้าตัดลง จะงอยปากกว้าง ริมฝีปากหนา ขากรรไกรค่อนข้างสั้น ครีบทุกครีบมีสีเทา ครีบหางแบบเสี้ยวพระจันทร์ (lunate tail) ครีบหลังมีตอนเดียว ประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 9 ก้าน และก้านครีบอ่อน 18 – 20 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 15 – 20 ก้าน ช่วงวัยเด็ก จะมีเส้นแถบพาดขวางลำตัวสีดำ ประมาณ 6 – 7 แถบ และครีบหลังมีเส้นสายยื่นคล้ายแส้ยื่นยาวออกมา เมื่อโตเต็มวัย ลายแถบ และเส้นสายเหล่านี้จะหายไป
ขนาดความยาวสูงสุด 160 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

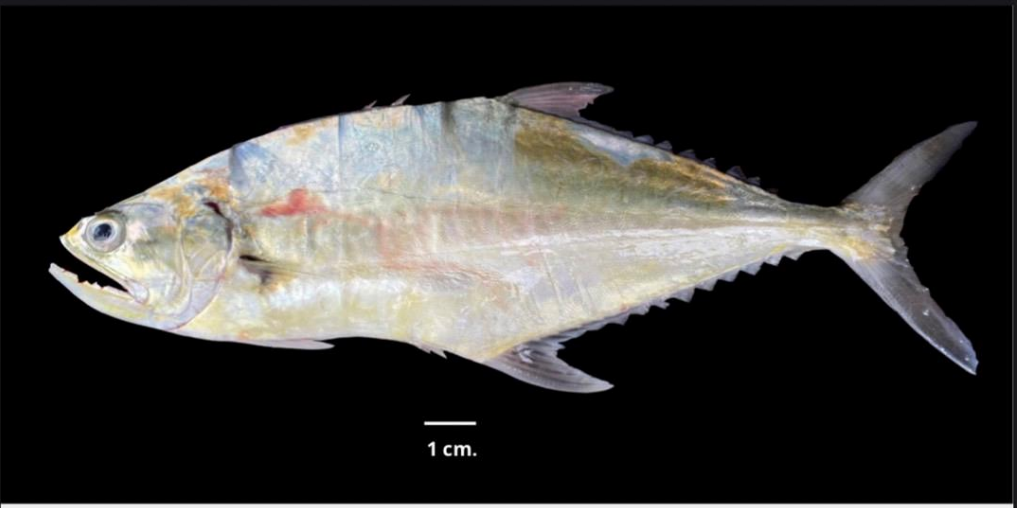
ทะเลอันดามัน อินโด - แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง และทะเลฮาราฟูรา อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาเฉลียบป้อม (ปลาตะหลังใหญ่)

Barred queenfish

Scomberoides tala (Cuvier, 1832)

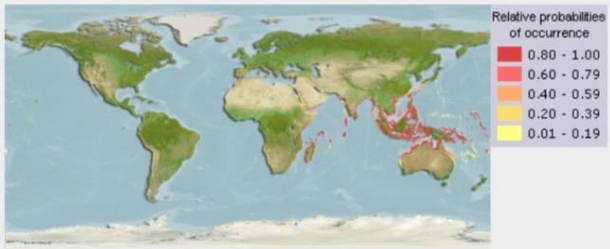
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเทาอมเทา บริเวณหลังสีน้ำเงินอมเทา ด้านข้างลำตัว และท้องสีเหลืองหรือขาวเงิน มีจุดเทาเงินรูปวงรีเหนือเส้นข้างตัว 5 - 8 จุด ส่วนหัวเล็กเรียวและสั้น จะงอยปากกว้าง และเฉียงขึ้นด้านบน ครีบหางเว้าลึกแบบส้อม (fork tail) ครีบหลังมีสองตอน มีก้านครีบแข็ง 7 - 8 ก้าน และก้านอ่อน 19 - 21 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 16 – 19 ก้าน ถัดจากครีบหลัง และครีบก้นมีก้านครีบฝอย

ขนาดความยาวสูงสุด 160 เซนติเมตร

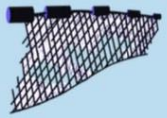
นิเวศวิทยา

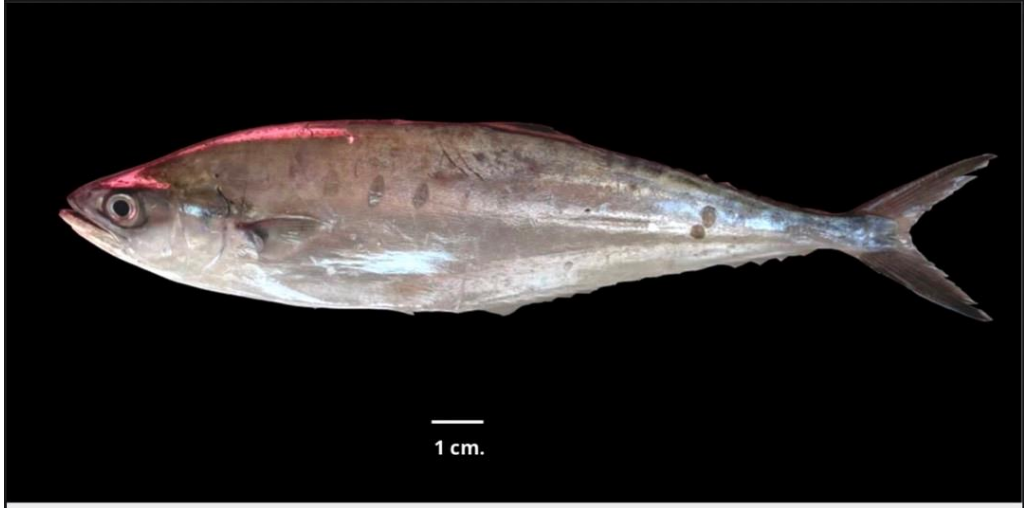
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ฟิลิปปินส์ และออสเตรเลีย อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย

ปลาสละเกล็ดยาว (ปลาสีเสียด)

Needlescaled queenfish

Scomberoides tol (Cuvier, 1832)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเทาอมเทา บริเวณหลังสีน้ำเงินอมเทา มีจุดเทาเงินรูปวงรีอยู่เหนือ เส้นข้างตัว 5-8 จุด เกล็ดมีรูปร่างเล็ก และแหลมคล้ายกับเข็ม ส่วนหัวเล็กเรียวและสั้น จะงอยปากกว้าง ลำตัวเรียวยาวกว่าปลาเฉลียบ ครีบหางเว้าลึกแบบส้อม (fork tail) ครีบหลังมีสองตอน มีก้านครีบแข็ง 7 - 8 ก้าน และก้านอ่อน 19 - 21 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 18 – 20 ก้าน ครีบมีสีเทา

ขนาดความยาวสูงสุด 60 เซนติเมตร

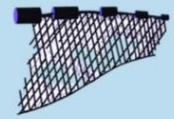
นิเวศวิทยา

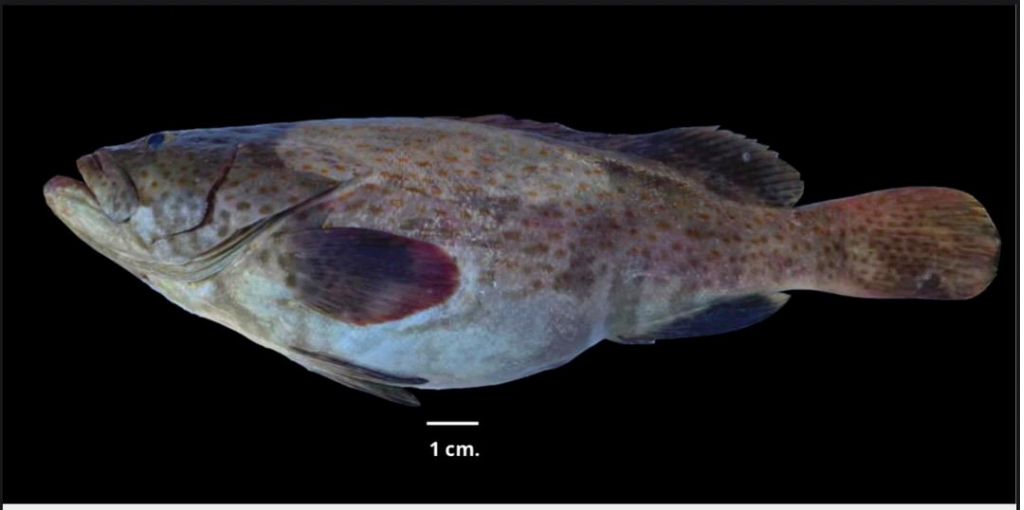
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก มหาสมุทรอินเดีย ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย

ปลากะรังจุดส้ม (ปลาเก๋าดอกแดง)

Orange spotted grouper

Epinephelus coioides (Hamilton, 1822)

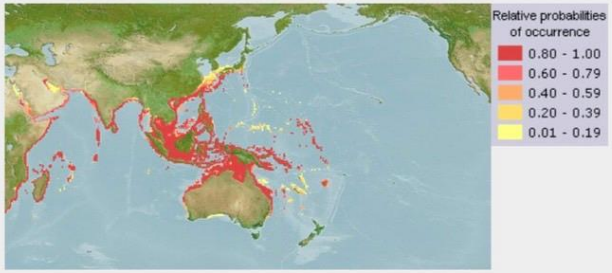
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีน้ำตาลอ่อน ช่วงท้องสีขาว ลำตัวมีลวดลายสีดำพาดขวางลำตัว และมีจุดสีส้มตลอดลำตัว ตั้งแต่จะงอยปากจนถึงปลายหาง ลำตัวค่อนข้างป้อมอ้วนเล็กน้อย ส่วนหัวแหลม จะงอยปากกว้าง ครีบหางเป็นแบบกลม (rounded tail) ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 11 ก้าน และก้านครีบอ่อน 13 – 16 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 8 ก้าน ครีบทุกครีบมีสีน้ำตาล

ขนาดความยาวสูงสุด 120 เซนติเมตร

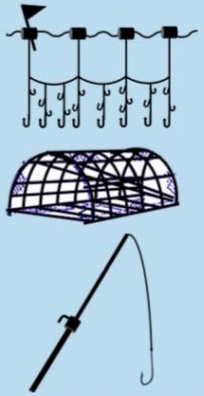
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง หมู่เกาะฟิจิ หมู่เกาะริวกิว ทะเลอาราฟูรา และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลากะรังจุดแดง (ปลาเก๋าลิง)

Areolate grouper

Epinephelus areolatus (Forsskål, 1775)

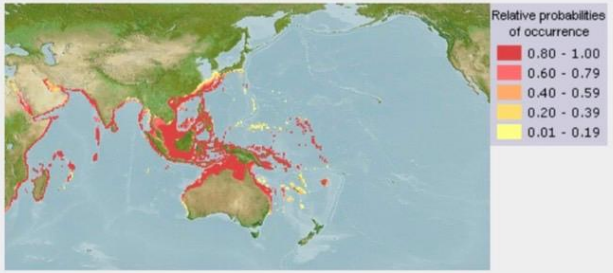
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีน้ำตาลอ่อน ช่วงท้องสีขาว ลำตัวมีจุดกลมสีน้ำตาลเข้มตั้งแต่จะงอยปากจนถึงปลายหาง รวมถึงครีบต่าง ๆ ลำตัวเรียวยาว ส่วนหัวแหลม จะงอยปากกว้าง ครีบหางเป็นแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 11 ก้าน และก้านครีบอ่อน 15 – 17 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 8 ก้าน ครีบทุกครีบมีสีน้ำตาล

ขนาดความยาวสูงสุด 120 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง หมู่เกาะฟิจิ ทะเลอาราฟูรา ทางตอนเหนือของออสเตรเลีย และอ่าวเปอร์เซีย อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลานกแก้วสีเพลิง (ปลานกแก้ว)

Blue-barred parrotfish

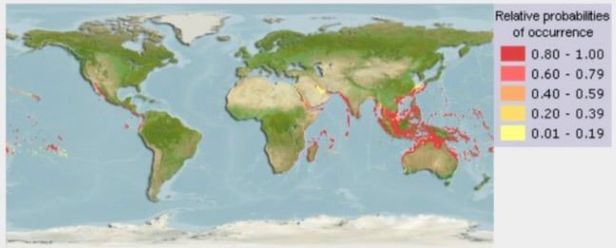
Scarus ghobban (Forsskål, 1775)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีน้ำตาลอมส้ม มีลายสีฟ้าอมเขียว ช่วงท้องสีน้ำตาลอ่อน ส่วนหัวมีลายสีฟ้า ครีบหางเป็นแบบตัดตรง (truncate tail) จะงอยปากเล็กงุ้มคล้ายนก ขากรรไกรสั้น ปากมีขนาดเล็ก ฟันหน้าคล้ายกับฟันกระต่ายไว้ใช้ในการขูดแทะอาหารตามปะการัง โขดหิน ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 9 ก้าน และก้านครีบอ่อน 10 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 9 ก้าน ครีบทุกครีบมีสีน้ำตาลอมส้มขอบของครีบมีสีฟ้า
ขนาดความยาวสูงสุด 120 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อ่าวเปอร์เซีย ทะเลแดงและอ่าวอัลโก แอฟริกาใต้ อ่าวแคลิฟอร์เนีย และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อาศัยอยู่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาสากดำ (ปลาหลูหลู)

Sawtooth barracuda

Sphyraena putnamae (Jordan & Seale, 1905)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงิน ช่วงหลังสีเทาเข้ม หรือสีดำ ลำตัวมีลายแถบสีดำพาดขวางชัดเจนเลยเส้นข้างตัวเล็กน้อย ลำตัวเรียวยาวค่อนข้างกลม จะงอยปากกว้าง และยาว นัยน์ตาโตเกือบจนถึงขากรรไกรบน ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) ฟันซี่ใหญ่แหลมคม ครีบหลังมีสองตอน ประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 6 ก้าน และก้านครีบอ่อน 9 ก้าน และครีบก้น ประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 2 ก้าน และก้านครีบอ่อน 7 - 9 ก้าน ครีบมีสีเงินอมเหลือง และดำ
ขนาดความยาวสูงสุด 90 เซนติเมตร

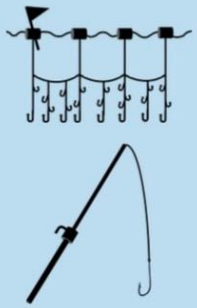
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง วานูอาตู และนิวแคลิโดเนีย อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาอินทรีบั้ง (ปลาเบกา)

Narrow barred Spanish mackerel

Scomberomorus commerson (Lacepède, 1800)

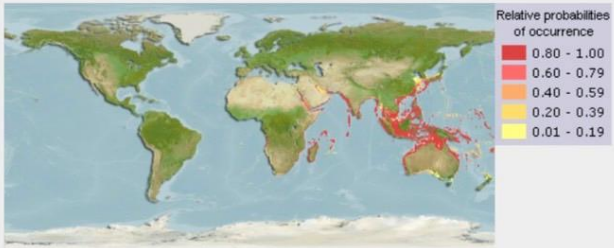
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงิน ช่วงหลังสีเทาเข้ม บริเวณท้องสีขาว ลำตัวมีลายแถบสีดำพาดขวางชัดเจนเลยเส้นข้างตัวเล็กน้อย ลำตัวเรียวยาวเป็นทรงกระสวย จะงอยปากกว้าง และยาว ครีบหางแบบเสี้ยวพระจันทร์ (lunate tail) ครีบหลังมีสองตอน มีก้านครีบแข็ง 15 - 18 ก้าน และก้านครีบอ่อน 15 - 20 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบอ่อน 16 - 21 ก้าน ครีบมีสีเทาอมดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 240 เซนติเมตร

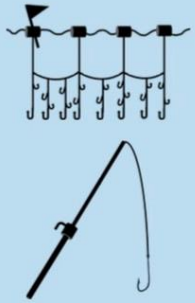
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง หมู่เกาะฟิจิ มหาสมุทรแอตแลนติกฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนฝั่งตะวันออก และคลองสุเอซ อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาอินทรีจุด (ปลาอินทรีข้าวตอก)

Indo Pacific king mackerel

Scomberomorus guttatus (Bloch & Schneider, 1801)

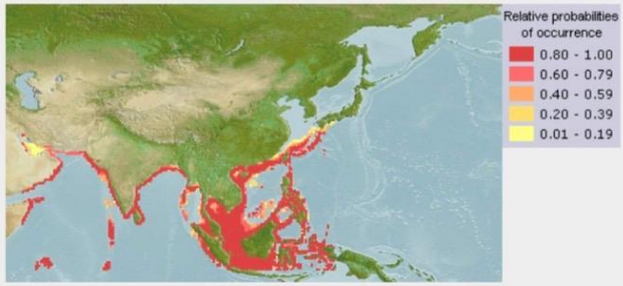
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงิน ช่วงหลังสีเทาเข้ม บริเวณท้องสีขาว ด้านข้างลำตัวมีจุดสีดำ หรือเทากระจายตั้งแต่ฐานครีบอกจนถึงคอดหาง ลำตัวเรียวยาวเป็นทรงกระสวย จะงอยปากกว้าง และยาว ครีบหางแบบเสี้ยวพระจันทร์ (lunate tail) ครีบหลังมีสองตอน มีก้านครีบแข็ง 15 - 18 ก้าน และก้านครีบอ่อน 18 - 24 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบอ่อน 19 - 23 ก้าน ครีบมีสีเทาอมดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 76 เซนติเมตร

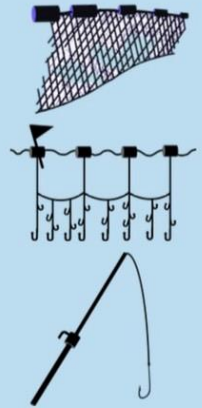
นิเวศวิทยา

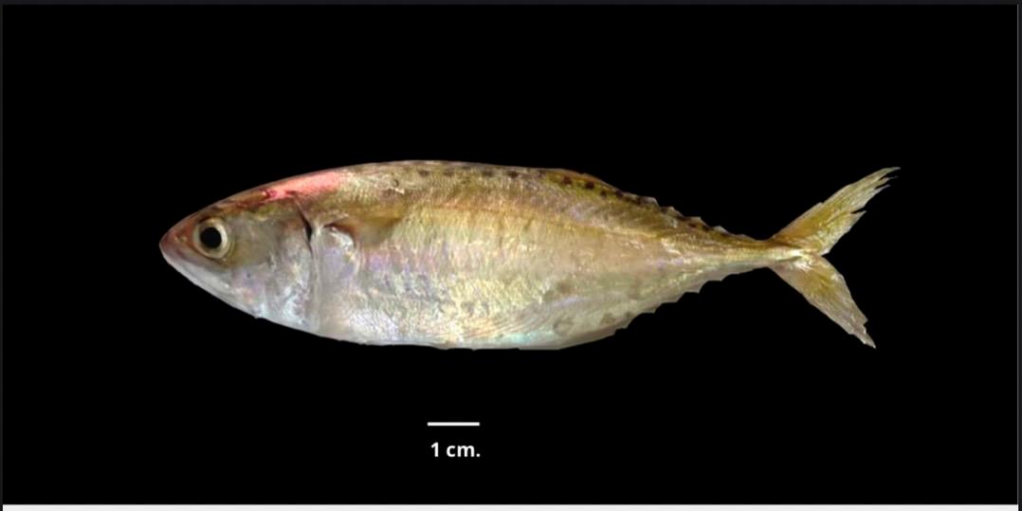
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อ่าวเปอร์เซีย และอ่าววาคาสะ ประเทศญี่ปุ่น อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาลัง

Indian mackerel

Rastrelliger kanagurta (Cuvier, 1816)

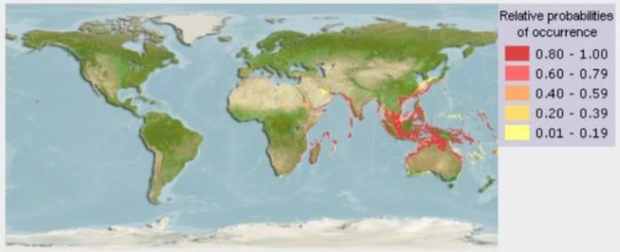
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงิน ช่วงหลังสีเทาเข้ม บริเวณท้องสีขาว ด้านข้างลำตัวมีจุดสีดำ ลำตัวเรียวยาว ส่วนหัวมีความยาวกว่าความกว้างของลำตัว ใต้ฐานครีบหลังมีจุดสีดำเล็กๆเรียงตัวตลอดแนว ประมาณ 16 – 20 จุด ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) ครีบหลังมีสองตอน มีก้านครีบแข็ง 8 - 11 ก้าน และก้านครีบอ่อน 12 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบอ่อน 12 ก้าน ครีบทุกครีบมีสีขาวใสอมเหลือง

ขนาดความยาวสูงสุด 40 เซนติเมตร

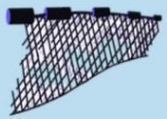
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง หมู่เกาะริวกิว ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนฝั่งตะวันออก และ คลองสุเอซ อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย

ปลาสีกุนทอง (ปลาตาวัว)

Oxeye scad

Selar boops (Cuvier, 1833)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงิน ช่วงหลังสีเทาเข้ม บริเวณท้องสีขาว มีแถบสีเหลืองทองพาดยาวตั้งแต่ส่วนหัวจนถึงคอดหาง ข้างลำตัวมีแผ่นกระดูกแข็ง หรือเกล็ดแข็ง ประมาณ 44 แผ่น โดยจุดเริ่มต้นของเกล็ดอยู่ตรงกับจุดสิ้นสุดของครีบหลังอันแรก ส่วนหัวเรียวยาว จะงอยปากยาว และกว้าง ครีบหลังมีสองตอน มีก้านครีบแข็ง 9 ก้าน และก้านครีบอ่อน 23 - 25 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 19 – 21 ก้าน ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) ครีบมีสีเทาอมดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 25 เซนติเมตร

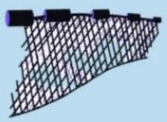
นิเวศวิทยา

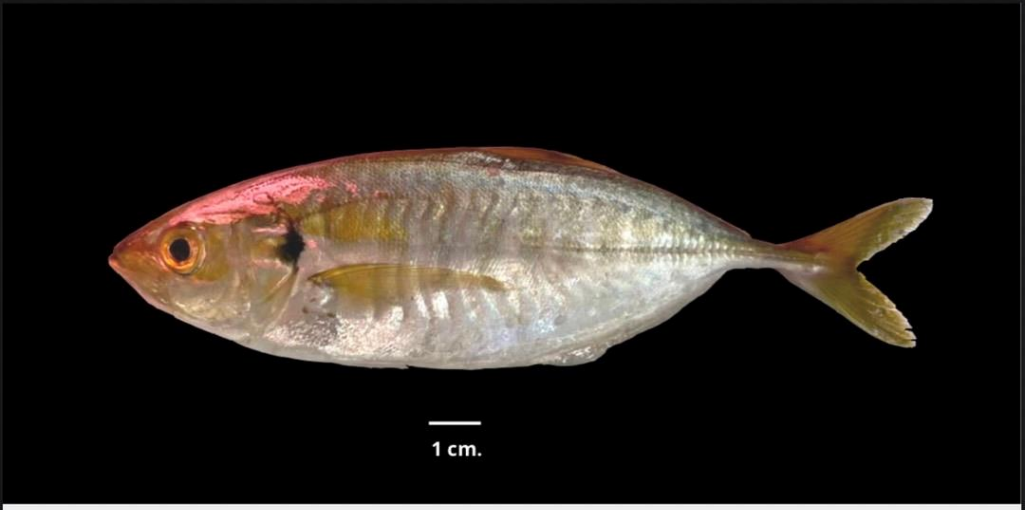
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ญี่ปุ่นมหาสมุทรอินเดีย และออสเตรเลีย อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย

ปลาสีกุนทองตาโต (ปลาตาโต)

Bigeye scad

Selar crumenophthalmus (Bloch, 1793)

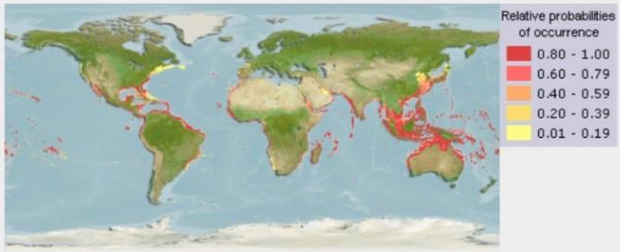
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงิน ช่วงหลังสีเทาเข้ม บริเวณท้องสีขาว มีแถบสีเหลืองทองพาดยาวตั้งแต่ส่วนหัวจนถึงคอดหาง มีเกล็ดแข็งเล็ก ๆ บริเวณคอดหาง โดยจุดเริ่มต้นของเกล็ดแข็งอยู่ตรงกับกึ่งกลางครีบของครีบหลังตอนที่สอง ส่วนหัวเรียวยาว จะงอยปากยาว และกว้าง ครีบหลังมีสองตอน มีก้านครีบแข็ง 9 ก้าน และก้านครีบอ่อน 24 - 27 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 21 – 23 ก้าน ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) ครีบมีสีเทาอมดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 70 เซนติเมตร

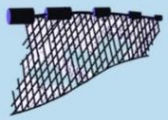
นิเวศวิทยา

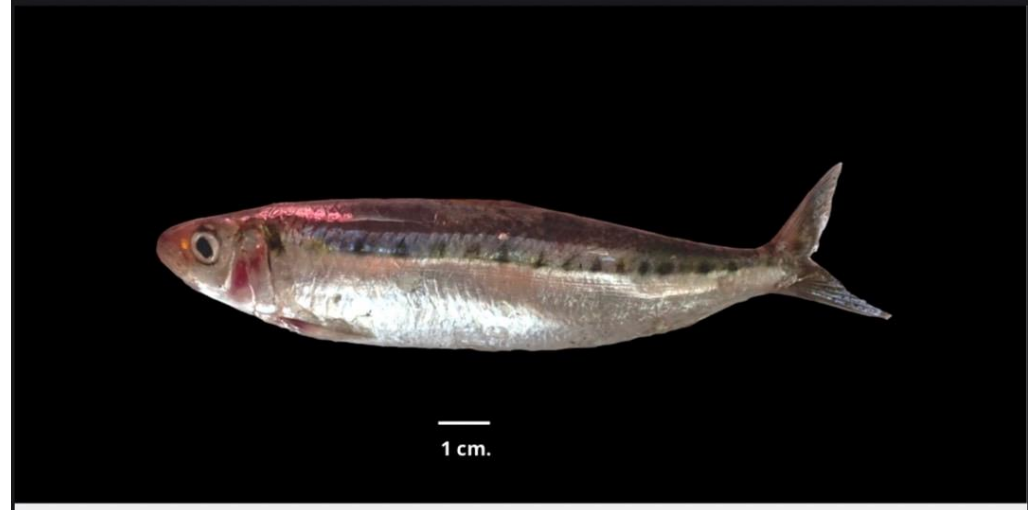
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก หมู่เกาะฮาวาย หมู่เกาะกาลาปาโกส มหาสมุทรแอตแลนติกฝั่งตะวันตก สามเหลี่ยมเบอร์มิวดา อ่าวเม็กซิโก และทะเลแคริบเบียน อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย

ปลาหลังเขียวข้างจุด (ปลากุแลกล้วย)

Spotted sardinella

Amblygaster sirm (Walbaum, 1792)

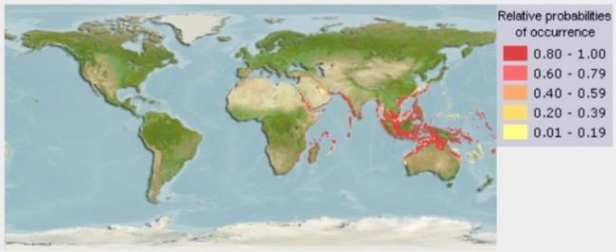
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเขียว หรือน้ำเงินอมเงิน ช่วงท้องสีขาว ลำตัวค่อนข้างกลม ส่วนหัวเล็ก ปากทู่ เกล็ดค่อนข้างใหญ่และบาง บริเวณแผ่นปิดเหงือกมีจุดสีดำ ส่วนหลังมีจุดดำตั้งแต่แผ่นปิดเหงือกจนถึงคอดหาง ประมาณ 16 - 17 จุด ครีบหลังมีตอนเดียว ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) ครีบหลังและครีบท้องมีสีขาวอมเหลือง

ขนาดความยาวสูงสุด 27 เซนติเมตร

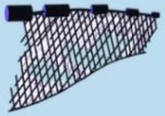
นิเวศวิทยา

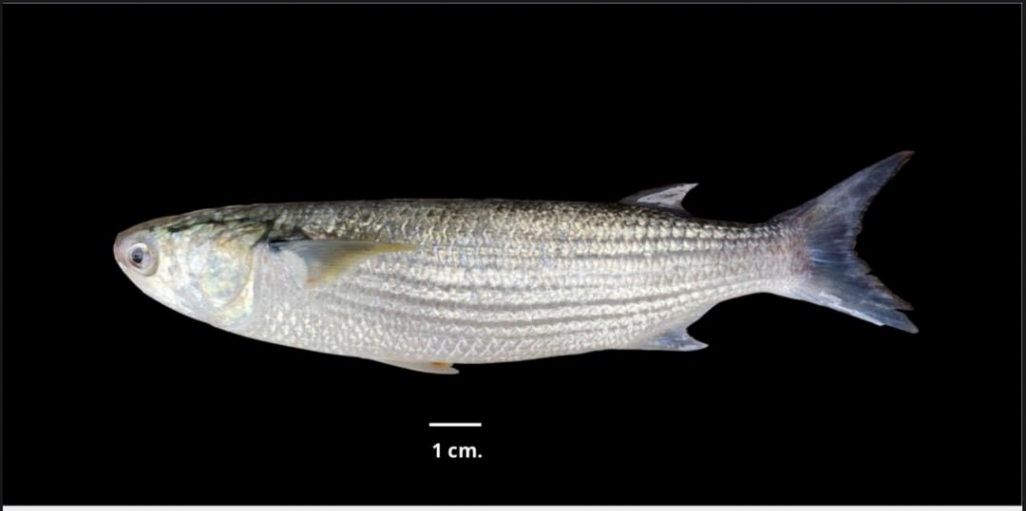
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง ฟิลิปปินส์ นิวกินี ทะเลอาราฟูรา และตอนเหนือของออสเตรเลีย อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณผิวน้ำ และกลางน้ำ ตามแนวชายฝั่งที่ติดต่อทะเลเปิด

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย

ปลากระบอกดำ (ปลาลาหนะ)

Greenback mullet

Planiliza subviridis (Valenciennes, 1836)

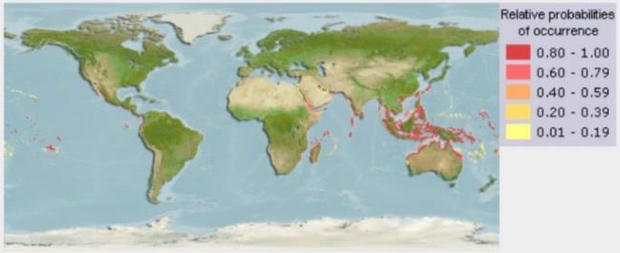
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงินเทา ช่วงท้องสีขาว หัวสั้นทู่และแบน จะงอยปากสั้น ปลายขากรรไกรงุ้ม ประมาณ 16 - 17 จุด ครีบหลังมีตอนเดียว ครีบหลังและครีบท้องมีสีขาวอมเหลือง ครีบหลังมีสองตอน ตอนแรกประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 4 ก้าน ก้านครีบอ่อน 8 ก้าน ครีบก้น ประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 3 และก้านครีบอ่อน 8 - 9 ก้าน ครีบหลัง ครีบอก และครีบหางมีสีเทา ครีบท้องมีสีขาวใส

ขนาดความยาวสูงสุด 40 เซนติเมตร

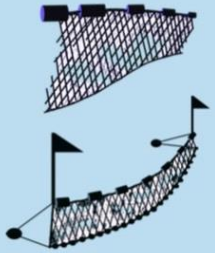
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง และอ่าวเปอร์เซีย อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในกลางน้ำของชายฝั่งทะเล และในบริเวณปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมืออวนจม

ปลาเห็ดโคน (ปลาทราย)

Silver sillago

Sillago sihama (Forsskål, 1775)

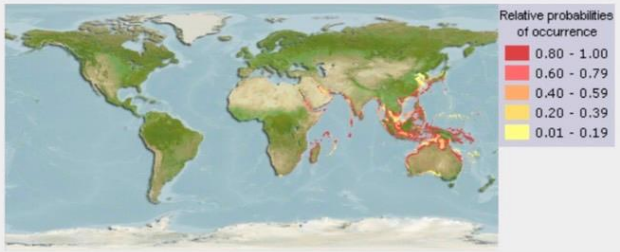
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีเงิน ช่วงท้องสีขาว ลำตัวเรียวยาว ส่วนหัวแหลม จะงอยปากเล็ก สามารถยืดหดได้เล็กน้อย ครีบหลังมีตอนเดียว ครีบหลังมีสองตอน ตอนแรกมีก้านครีบแข็ง 11 - 13 ก้าน และก้านครีบอ่อน 20 - 23 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 2 ก้าน และก้านครีบอ่อน 18 - 23 ก้าน

ขนาดความยาวสูงสุด 31 เซนติเมตร

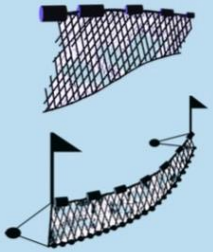
นิเวศวิทยา

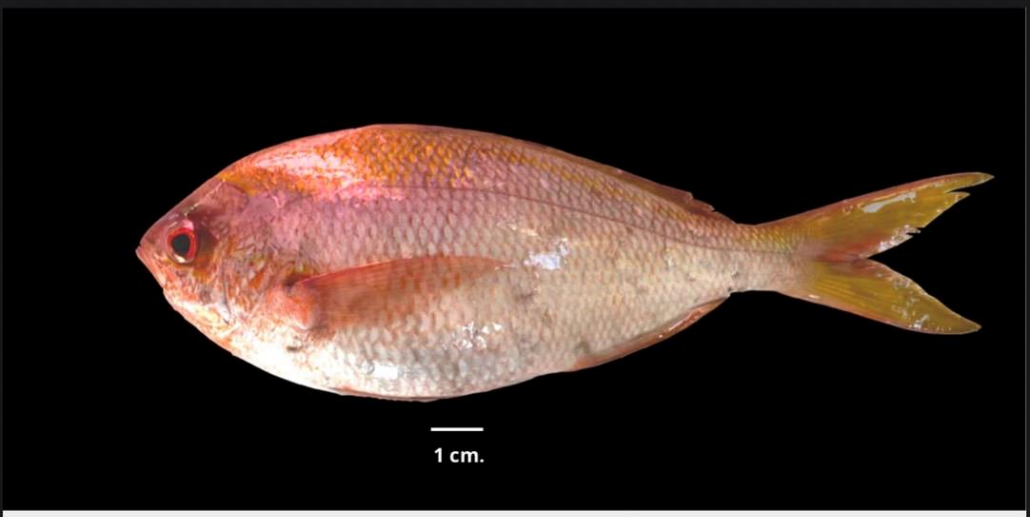
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงบริเวณพื้นท้องน้ำที่เป็นพื้นทรายปนโคลนในบริเวณปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมืออวนจม

ปลาหางเหลืองญี่ปุ่น (ปลาญี่ปุ่น, ปลากล้วย)

Redbelly yellowtail fusilier

Caesio cuning (Bloch, 1791)

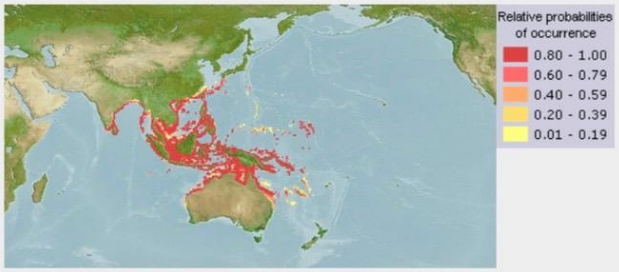
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเงินอมเลือง ช่วงบริเวณท้องสีขาวบริเวณแนวหลังมีสีเหลืองชัดเจน ลำตัวค่อนข้างป้อม จะงอยปากเล็ก และสั้น ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) ครีบหลังมีตอนเดียว ก้านครีบแข็ง 10 ก้าน และก้านครีบอ่อน 14 – 16 ก้าน ส่วนครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 10 – 12 ก้าน ครีบมีสีเหลือง ยกเว้นครีบอก และครีบก้นมีสีชมพูใส

ขนาดความยาวสูงสุด 60 เซนติเมตร

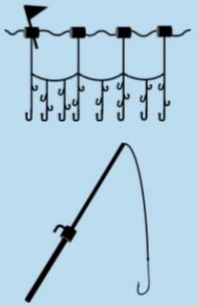
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด - แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ศรีลังกา และตอนเหนือของออสเตรเลีย อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในบริเวณแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือเบ็ดราว
- เครื่องมือเบ็ด

ปลาตะกรับ (ปลาแก่ตัง, ปลาขี้เก้ง)

Spotted scat

Scatophagus argus (Linnaeus, 1766)

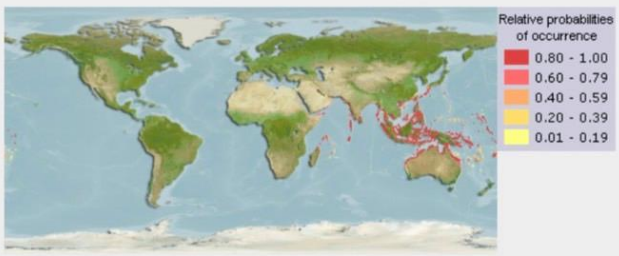
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเทาเข้มอมเหลือง ช่วงบริเวณท้องสีขาว พื้นลำตัวโดยเฉพาะบริเวณหลังมีจุดกลมสีน้ำตาลกระจายอยู่ ลำตัวป้อมสั้น และแบนข้าง ลำตัวค่อนข้างป้อม จะงอยปากเล็ก และสั้น ครีบหางเป็นแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีสองตอน ตอนแรกเป็นก้านครีบแข็ง 10 ก้าน ตอนที่สองเป็นก้านครีบอ่อน 16 - 18 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 4 ก้าน และก้านครีบอ่อน 13 - 16 ก้าน ครีบมีสีเทาอมดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 38 เซนติเมตร

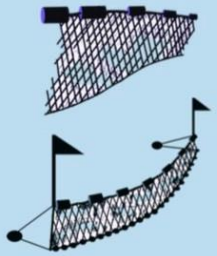
นิเวศวิทยา

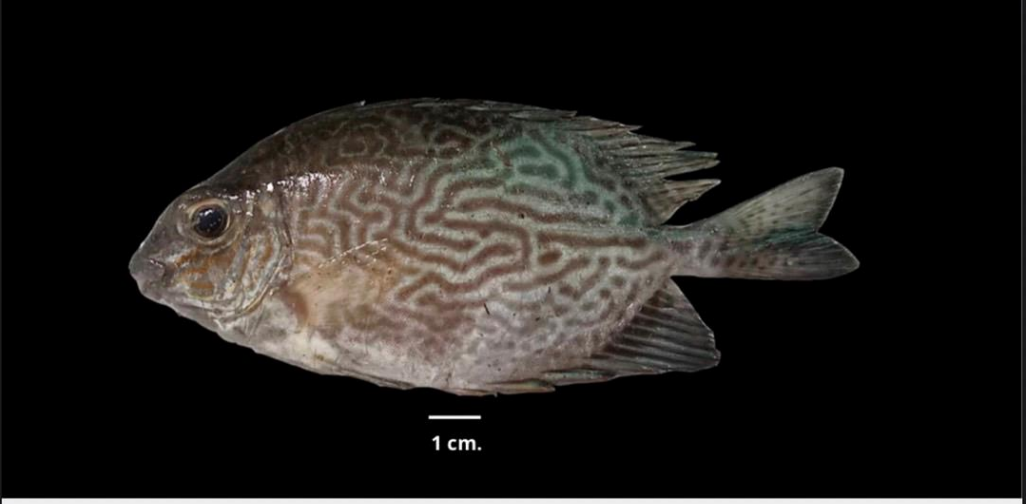
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก เกาะฟิจิ และนิวแคลิโดเนีย อาศัยอยู่บริเวณปากแม่น้ำ และแนวป่าโกงกาง

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องอวนจม

ปลาสลิดหินเส้นหยัก (ปลาแก่แดด)

Vermiculated spinefoot

Siganus vermiculatus (Valenciennes, 1835)

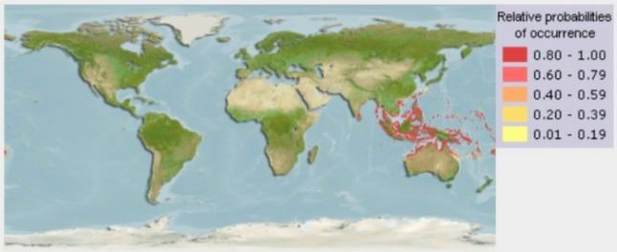
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเทาเข้มอมดำ ช่วงบริเวณท้องสีเทาอ่อน พื้นลำตัวโดยเฉพาะบริเวณหลังมีลวดลายหยักสีน้ำตาลดำ ลำตัวป้อมสั้น และแบนข้าง ลำตัวค่อนข้างป้อม จะงอยปากเล็ก และสั้น ครีบหางเป็นแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลัง ครีบท้อง และครีบก้นมีก้านครีบแข็งที่แหลมคมมาก โดยมีครีบหลังตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 13 ก้าน และก้านครีบอ่อน 10 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 7 ก้าน และก้านครีบอ่อน 9 ก้าน ครีบมีสีเทาอมดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 45 เซนติเมตร

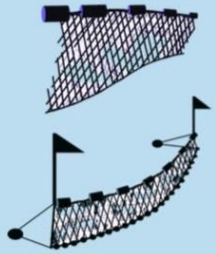
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก นิวกินี หมู่เกาะโซโลมอน ฟิจิ หมู่เกาะแคโรไลน์ และหมู่เกาะอีบอน อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำที่เป็นพื้นทรายปนโคลน แนวปะการัง โขดหิน และบริเวณปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องอวนจม

ปลาสลิดหินจุดส้ม (ปลาแก่แดด)

Orange-spotted spinefoot

Siganus guttatus (Bloch, 1787)

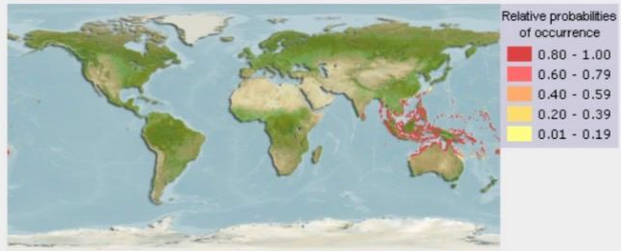
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเทาเข้มอมดำ ช่วงบริเวณท้องสีเทาอ่อน พื้นลำตัวมีจุดสีส้มอมน้ำตาลกลม ๆ กระจายอยู่ และบริเวณคอดกางมีจุดกลมสีน้ำตาล ลำตัวป้อมสั้น และแบนข้าง จะงอยปากเล็ก และสั้น ครีบหางเป็นแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลัง ครีบท้อง และครีบก้นมีก้านครีบแข็งที่แหลมคมมาก โดยมีครีบหลังตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 13 ก้าน และก้านครีบอ่อน 10 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 7 ก้าน และก้านครีบอ่อน 9 ก้าน ครีบมีสีเทาอมดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 45 เซนติเมตร

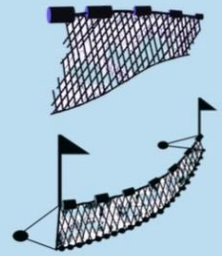
นิเวศวิทยา

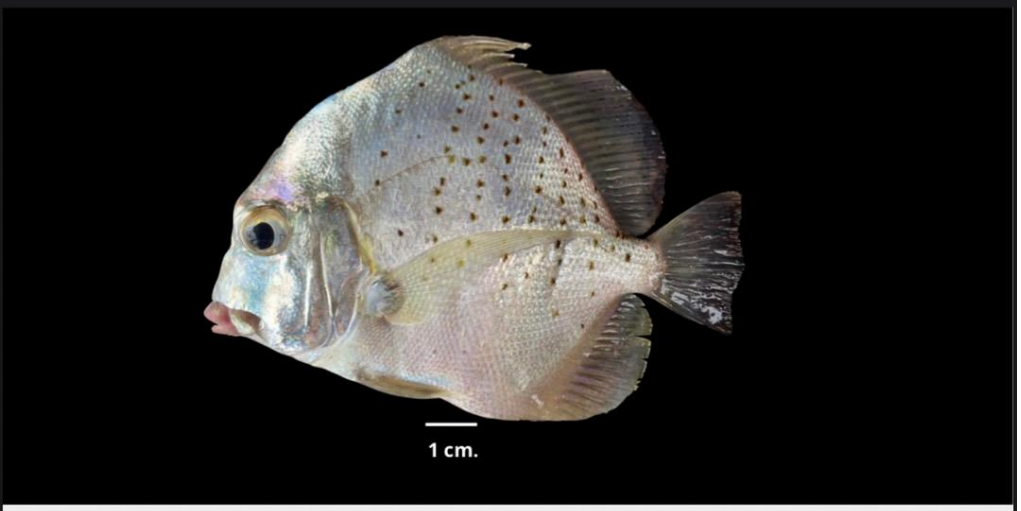
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก นิวกินี หมู่เกาะโซโลมอน ฟิจิ หมู่เกาะแคโรไลน์ และหมู่เกาะอีบอน อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำที่เป็นพื้นทรายปนโคลน แนวปะการัง โขดหิน และบริเวณปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องอวนจม

ปลาใบโพธิ์จุด (ปลาใบปอ)

Spotted sicklefish

Drepane punctata (Linnaeus, 1758)

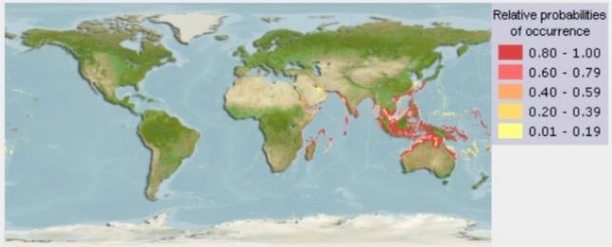
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเงิน ช่วงบริเวณท้องสีขาว พื้นลำตัวบริเวณช่วงหลังมีจุดสีน้ำตาลกลม ๆ กระจายอยู่ ประมาณ 6 - 7 แถว ลำตัวป้อม และแบนข้าง จะงอยปากเล็ก สั้นทู่ สามารถยืดหดได้ ครีบหางเป็นแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 8 – 10 ก้าน และก้านครีบอ่อน 20 – 22 ก้าน ครีบก้นมีสีเช่นเดียวกับครีบหลัง ประกอบด้วยก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 17 – 19 ก้าน ครีบมีสีเหลืองอ่อนช่วงปลายครีบมีสีดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 50 เซนติเมตร

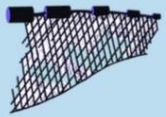
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ออสเตรเลีย นิวกินี อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน และญี่ปุ่น อาศัยอยู่ในบริเวณปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย

ปลาจักรผาน (ปลาซีกเดียว)

Indian halibut

Psettodes erumei (Bloch & Schneider, 1801)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวซีกด้านซ้ายมีสีน้ำตาลอมเทา ซีกด้านขวามีสีขาว เวลาอยู่ในน้ำจะเอาลำตัวทางซีกด้านขวาแนบลงกับพื้นท้องน้ำ พื้นลำตัวมีลายแถบ หรือลายด่าง ๆ สีน้ำตาลเข้ม ลำตัวแบนข้าง ส่วนหัวเล็ก และสั้น ตาด้านขวาอยู่ด้านบนของส่วนหัว หรือค่อนมาทางด้านซ้าย จะงอยปากกว้าง ขากรรไกรยาวจนเกือบถึงแผ่นปิดเหงือก และงุ้มลง ฟันในปากซี่ใหญ่ถี่ และแหลมคม ครีบหางเป็นแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 9 – 11 ก้าน และก้านครีบอ่อน 38 – 45 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 1 ก้าน ก้านครีบอ่อน 33 - 43 ก้าน ครีบมีสีดำ

ขนาดความยาวสูงสุด 64 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง ออสเตรเลีย และทางตะวันออกแอฟริกา อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำที่เป็นพื้นทรายปนโคลนในบริเวณปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนจม

ปลาลิ้นควายเกล็ดลื่น (ปลาลิ้นหมา)

Horn nosed boxfish

Pseudorhombus arsius (Hamilton, 1822)

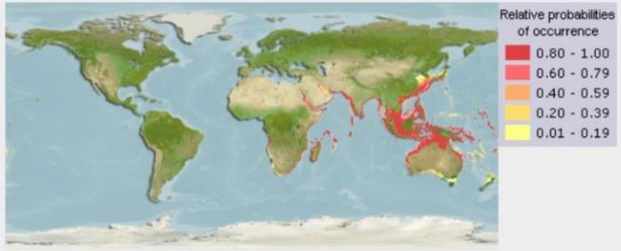
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวซีกด้านซ้ายมีสีน้ำตาลอมเทา ซีกด้านขวามีสีขาว เกล็ดมีลักษณะเป็นหกเหลี่ยม พื้นลำตัวมีลายจุดสีดำอยู่บริเวณส่วนหน้าของลำตัว 1 จุด และคอดหาง 1 จุดเวลาอยู่ในน้ำจะเอาลำตัวทางซีกด้านขวาแนบลงกับพื้นท้องน้ำ ลำตัวป้อมสั้น ปากกว้าง โดยริมฝีปากล่างยื่นยาวกว่าด้านบน ครีบหางเป็นแบบตัดตรง (truncate tail) ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 9 – 11 ก้าน และก้านครีบอ่อน 38 – 45 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 1 ก้าน และก้านครีบอ่อน 33 - 43 ก้าน ครีบมีสีเทา

ขนาดความยาวสูงสุด 45 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

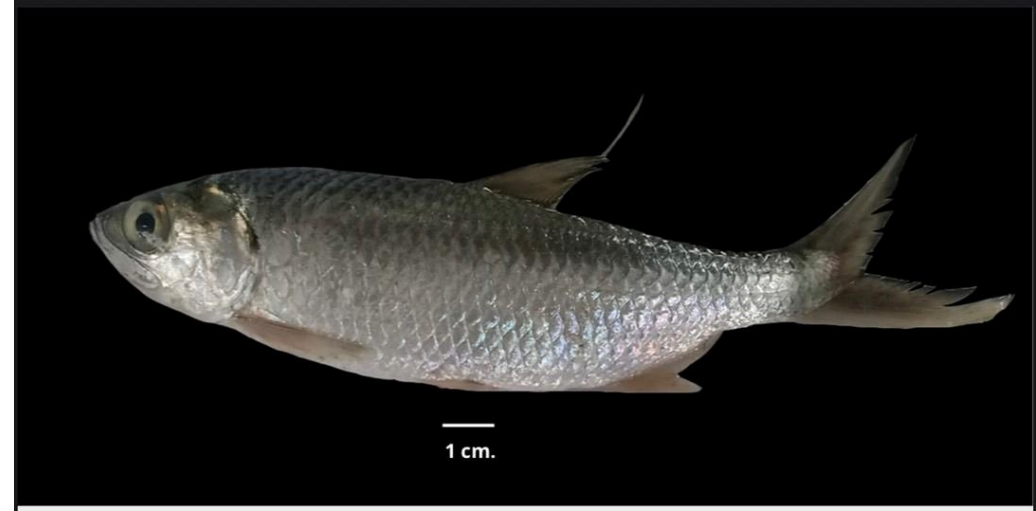
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อ่าวเปอร์เซีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และชายฝั่งตะวันออกของแอฟริกา อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำที่เป็นพื้นทรายปนโคลนในบริเวณปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนจม

ปลาเดือน (ปลาตาเหลือกสั้น)

Indo-Pacific tarpon

Megalops cyprinoides (Broussonet, 1782)

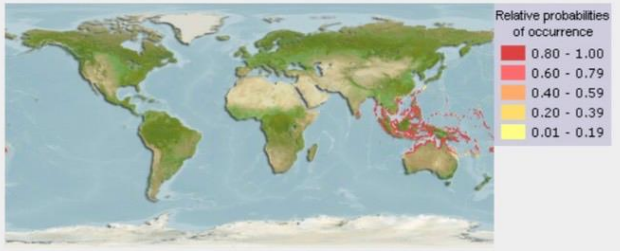
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเงินมันวาวทั้งตัว ช่วงท้องสีขาว พื้นลำตัวไม่มีลวดลาย ตาโต นัยน์ตามีเยื่อไขมันหุ้มอยู่ บริเวณใต้คางระหว่างกระดูกขากรรไกรมีกระดูกแข็งอยู่ ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบอ่อน 16 - 21 ก้าน ไม่มีก้านครีบแข็ง แต่บริเวณปลายสุดของครีบหลังมีเส้นครีบยื่นยาวออกมา ส่วนครีบก้นมีก้านครีบครีบอ่อน 23 – 31 ก้าน ครีบมีสีเทา

ขนาดความยาวสูงสุด 150 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

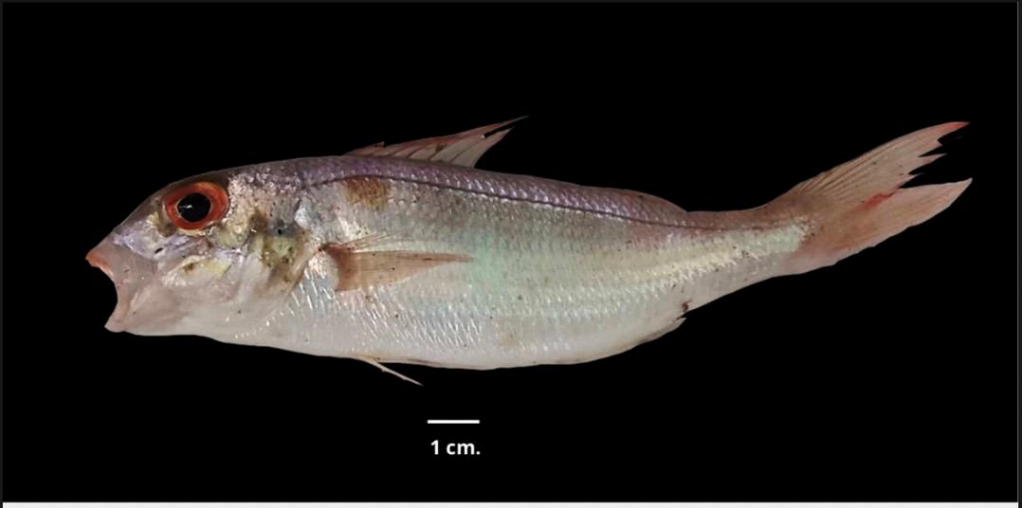
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อ่าวเปอร์เซีย ทะเลแดง แอฟริกาใต้ ทะเลจีนใต้ และทะเลจีนตะวันออก อาศัยอยู่ในบริเวณปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนจม

ปลาทรายแดง (ปลาแดง)

Fork-tailed threadfin bream

Nemipterus furcosus (Valenciennes, 1830)

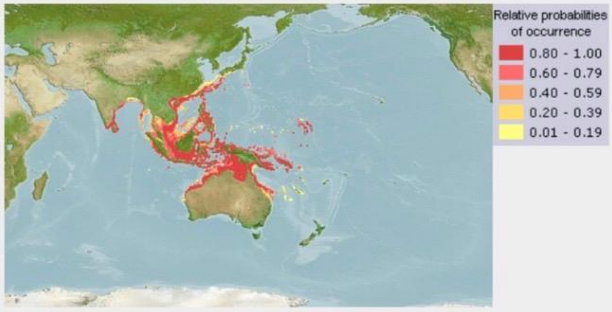
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีแดงอมชมพู ช่วงท้องสีขาว เหนือครีบอกมีจุดแดง 1 จุด ลำตัวเรียวยาว ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) เว้าลึก ครีบหลังมีตอนเดียว มีก้านครีบแข็ง 10 ก้าน ก้านครีบอ่อน 9 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน และก้านครีบอ่อน 7 ก้าน ครีบสีชมพูใส

ขนาดความยาวสูงสุด 24 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

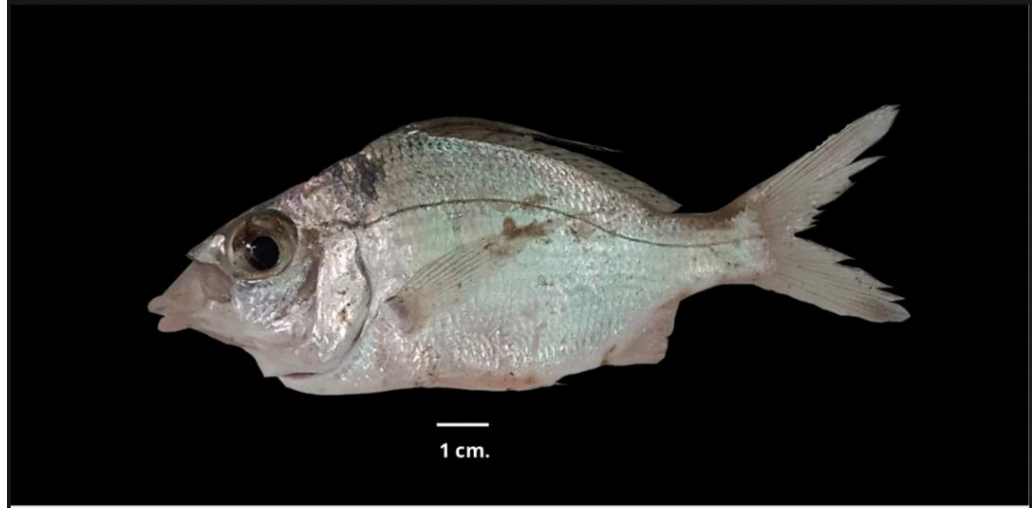
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก มหาสมุทรอินเดีย อ่าวมันนาร์ ศรีลังกา และช่องแคบมะละกา อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำ ตามแนวโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมืออวนจม

ปลาดอกหมายกระโดง (ปลากะป๋ายขี้มัน)

Indo-Pacific tarpon

Gerres filamentosus (Cuvier, 1829)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีเงินอมเทา ช่วงท้องสีเงิน ส่วนหัวเล็กและสั้น นัยน์ตาโตเกือบถึงครึ่งหนึ่งของส่วนหัว จะงอยปากเล็ก สามารถยืดหดได้ เส้นข้างตัวเห็นชัดเจน ครีบหางเว้าลึกรูปส้อม (fork tail) ครีบหลังมีตอนเดียวสีขาวใส ด้านหน้าครีบเป็นก้านครีบยาว มีก้านครีบแข็ง 9 ก้าน และก้านครีบอ่อน 10 ก้าน ครีบก้นมีครีบแข็ง 3 ก้าน และมีก้านครีบอ่อน 7 ก้าน ครีบมีสีเทา

ขนาดความยาวสูงสุด 39 เซนติเมตร

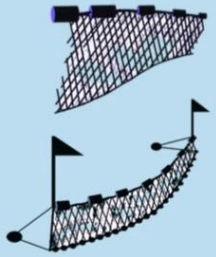
นิเวศวิทยา

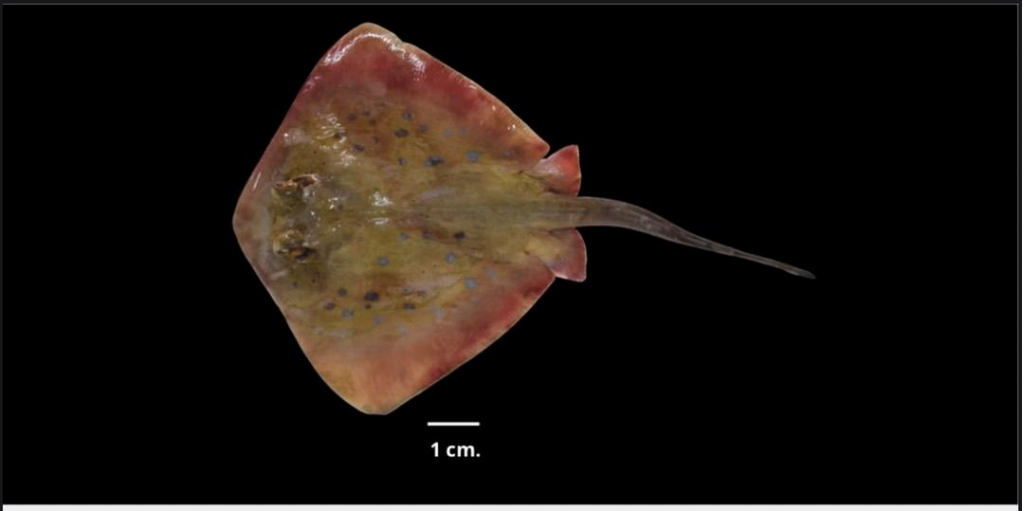
ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก มาดากัสการ์ และออสเตรเลีย อาศัยอยู่ในบริเวณแนวชายฝั่ง และปากแม่น้ำ

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมืออวนจม

ปลากระเบนจมูกโต (ปลากระเบนจุดฟ้า)

Bluespotted maskray

Neotrygon caeruleopunctata (Last, White & Serét, 2016)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีน้ำตาลอ่อน จนถึงน้ำตาลเข้ม ลำตัวมีจุดสีฟ้า ลำตัวรูปแบบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน แบบแบนลงระนาบกับพื้นท้องน้ำ ปากอยู่ทางด้านท้อง มีช่อง spiracle ขนาดใหญ่อยู่ชิดทางด้านท้ายของหลังตา ครีบเชื่อมติดต่อกันทั้งตัว ยกเว้นครีบก้นที่แยกออกมา ไม่มีครีบแข็ง และครีบอ่อน หางเรียวยาวคล้ายแส้ ปลายหางมีหนามแหลมยื่นออกมา เรียกว่า venomous spine

ขนาดความยาวสูงสุด 45 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก และหมู่เกาะโซโลมอน อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำ ตามแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมืออวนจม
- เครื่องมือเบ็ด

ปลากระเบนจมูกแหลม (ปลาจ้งม้อง)

Scaly whipray

Brevitrygon walga (Müller & Henle, 1841)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีน้ำตาลอ่อน จนถึงน้ำตาลเข้ม ลำตัวรูปไข่ แบบแบนลงระนาบกับพื้นท้องน้ำ ปากอยู่ทางด้านท้อง มีช่อง spiracle 5 ช่อง ขนาดใหญ่อยู่ชิดทางด้านท้ายของหลังตา ครีบเชื่อมติดต่อกันทั้งตัว ยกเว้นครีบก้นที่แยกออกมา ไม่มีครีบแข็ง และครีบอ่อน หางเรียวยาวคล้ายแส้ โคนหางมีกระดูกหนามแหลมเรียกว่า serrated spine และปลายหางมีหนามแหลมยื่นออกมา เรียกว่า venomous spine

ขนาดความยาวสูงสุด 45 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทะเลแดง และอ่าวเปอร์เซีย อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำ ตามแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมือลอบปลา
- เครื่องมืออวนจม
- เครื่องมือเบ็ด

กุ้งกุลาดำ (กุ้งลายเสือ)

Giant tiger prawn

Penaeus monodon (Fabricius, 1798)

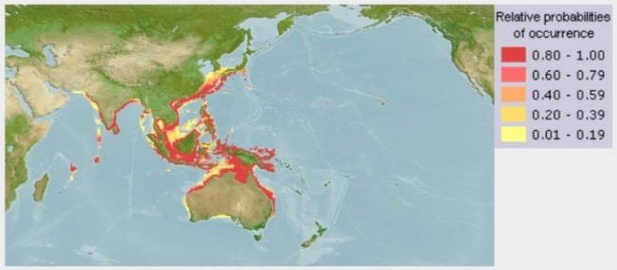
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีแดงอมน้ำตาลถึงน้ำตาลเข้ม มีลายสีน้ำตาลอ่อน และดำพาดขวางที่หลังประมาณ 9 แถบ มีฟันเลื่อยอยู่บนส่วนหัว เรียกว่า สันกรี (rostrum) ยาวเกือบถึงคาราเปส (carapace) หรือคือเปลือกแข็งที่หุ้มลำตัวส่วนหัวมีขนาดใหญ่ หนวดยาว 2 เส้น ไม่มีลาย ขาเดินมีสีแดงอมดำ ขาว่ายน้ำมีสีน้ำตาล โคนขาสีขาว บริเวณหางไม่มีแผ่นว่ายน้ำชั้นนอก (exopod)

ขนาดความยาวสูงสุด 33 เซนติเมตร

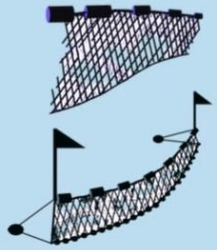
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก มหาสมุทรแอตแลนติก หมู่เกาะมาเลย์ และออสเตรเลีย อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำ ตามแนวปะการัง และโขดหิน

การทำประมง

- เครื่องมืออวนลอย
- เครื่องมืออวนจม

ปูดำ (ปูทะเล)

Indo-Pacific swamp crab

Scylla serrata (Forsskål, 1775)

ลักษณะทั่วไป

ลำตัวสีดำอมแดงหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย มีกระดองกลมรีเป็นรูปไข่ นูนขึ้นเล็กน้อย มีหนามขอบระหว่างนัยน์ตา 4 อัน และด้านข้างลำตัวละข้างมีหนามข้างละ 8 - 9 อัน ก้ามมีขนาดใหญ่ แข็งแรง โดยเฉพาะเพศผู้ และมีหนามแหลม ปลายก้ามแยกออกเป็นสองข้างคล้ายกับคีม มีขาทั้งหมด 5 ขา คู่แรกเป็นก้าม และเป็นขาเดิน 3 ขา โดยปลายขาเดินมีลักษณะแหลม และขาคู่สุดท้ายพัฒนาไปเป็นขาว่ายน้ำ มีปลายขาคล้ายกับใบพาย

ขนาดความยาวสูงสุด 28 เซนติเมตร

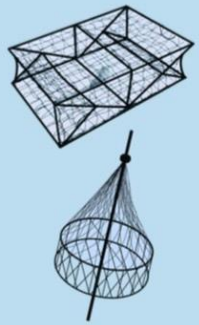
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำที่เป็นโคลนปนทรายตามปากแม่น้ำ แนวป่าโกงกาง โดยมีการมาวางไข่ในบริเวณทะเลด้านนอก

การทำประมง

- เครื่องมือลอบปูพับ
- เครื่องมือแร้วปู

ปูม้า

Blue swimming crab

Portunus pelagicus (Linnaeus, 1758)

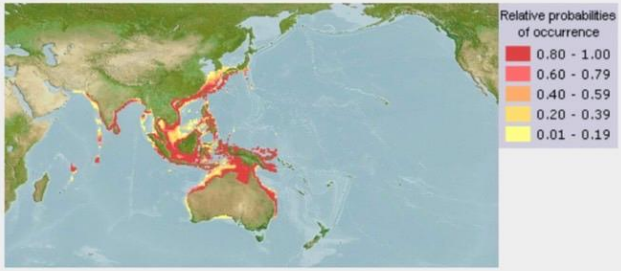
ลักษณะทั่วไป

ปูม้าเพศผู้ ลำตัวมีสีฟ้าอ่อน มีจุดขาวกระจายไปทั้งกระดอง และก้าม มีก้ามยาวเรียวขนาดใหญ่ บริเวณส่วนท้องที่มีจับปิ้งจะเป็นรูปสามเหลี่ยม ส่วนปูม้าเพศเมียลำตัวสีน้ำตาลอมเขียว มีจุดขาวกระจายไปทั้งกระดอง และก้าม มีก้ามขนาดเล็ก และสั้นกว่ากระดอง ทางด้านข้างของกระดองมีรอยหยักคล้ายฟันเลื่อย เป็นหนามแหลมข้างละ 9 อัน โดยอันที่ 5 มีขนาดใหญ่ และยื่นแหลมออกมา มีขาทั้งหมด 5 คู่ โดยคู่เป็นก้าม ขาอีก 3 ขา เป็นขาเดิน ที่มีปลายขาแหลม และคู่สุดท้ายพัฒนาไปเป็นขาว่ายน้ำ มีปลายขาคล้ายกับใบพาย

ขนาดความยาวสูงสุด 20 เซนติเมตร

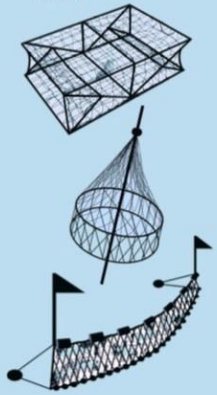
นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ช่องแคบมะละกา ทางเหนือของออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำ ที่เป็นโคลนปนทรายในบริเวณทะเลชายฝั่ง

การทำประมง

- เครื่องมือลอบปูพับ
- เครื่องมือแร้วปู
- อวนจม

หอยชักตีน

Dog conch

Strombus canarium (Linnaeus, 1758)

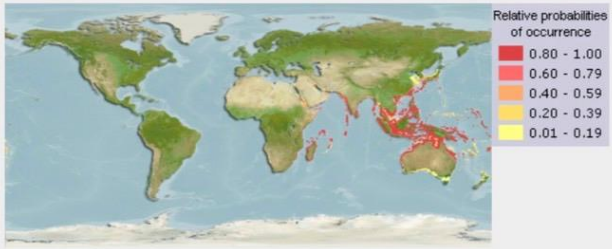
ลักษณะทั่วไป

เป็นหอยฝาเดียว เปลือกหนารูปกรวย ลักษณะคล้ายกับหอยสังข์ เปลือกเรียบสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ขอบเปลือกยื่นยาวออกมาคล้ายปีก มีฝาปิดเปลือก (operculum) สีน้ำตาลเข้ม ขาเดินมีรูปร่างคล้ายเล็บแหลมโค้งงอยาว และยื่นออกมาเมื่อเดิน เมื่อทำไปทำให้สุกส่วนนี้จึงยื่นออกมา เวลารับประทานจึงสามารถดึงส่วนขาเดินออกมาได้ จึงเรียกว่า หอยชักตีน

ขนาดความยาวสูงสุด 5.5 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก ทางตอนเหนือของญี่ปุ่น ควีนแลนด์ และนิวคาลีโดเซีย อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำ ที่เป็นทรายปนโคลนในบริเวณทะเลชายฝั่ง ออกหากินในเวลากลางคืน

การทำประมง

- เดินเก็บ

หอยกัน

Common geloina

Polymesoda erosa (Solander, 1786)

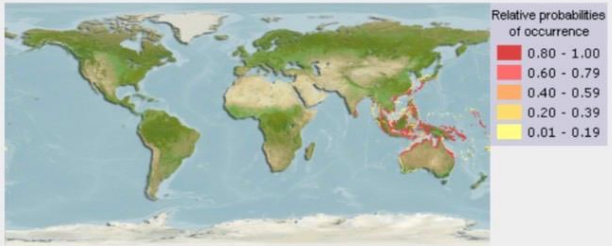
ลักษณะทั่วไป

เป็นหอยสองฝาที่มีฝาทั้งสองด้านเท่ากัน ลักษณะเปลือกรูปทรงสามเหลี่ยมเกือบกลม เปลือกหนาสีน้ำตาลเข้ม หรือสีน้ำตาลอมดำ ไม่มีลวดลายเปลือกด้านในมีสีขาวมันวาว ผิวเปลือกไม่เรียบ มีเส้นขอบเล็กๆที่บ่งบอกจากเติบโต เรียกว่าเส้นเจริญเติบโต เอ็นที่ยึดฝาเปลือก (ligament) มีสีน้ำตาลเข้มและหนา ตัวหอยด้านในมีสีขาว มีการผสมพันธุ์แบบภายนอกลำตัวเหมือนหอยสองฝาทั่วไป

ขนาดความยาวสูงสุด 10.5 เซนติเมตร

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก เกาะทางใต้ของญี่ปุ่น และทางใต้จรดรัฐควีนส์แลนด์และนิวแคลิโดเนีย อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นท้องน้ำ ที่เป็นทรายปนโคลนในบริเวณทะเลชายฝั่ง ออกหากินในเวลากลางคืน

การทำประมง

- เดินเก็บ

หอยนางรม (หอยติบ)

Oyster

***Crassostrea* sp.**

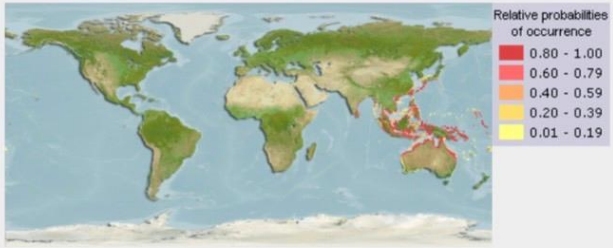
ลักษณะทั่วไป

เป็นหอยสองฝาที่มีฝาทั้งสองด้านไม่เท่ากัน โดยฝาหอยด้านบน (ด้านขวา) มีขนาดขอบฝากว้างกว่าฝาด้านล่างซึ่งเป็นด้านที่ใช้ยึดติดกับวัสดุอื่น ๆ ลักษณะเปลือกรูปทรงหลากหลาย เช่น เกือบกลม ยาวรี ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เปลือกหนาสีน้ำตาลเข้ม หรือสีน้ำตาลอมดำ ผิวเปลือกไม่เรียบ ขรุขระ ตัวของหอยด้านในมีสีขาวครีม มีเนื้อเยื่อบาง ๆ ห่อหุ้มลำตัว มีลักษณะเป็นริ้ว ๆ

ขนาดความยาวสูงสุด -

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อาศัยอยู่ในบริเวณตามแนวชายฝั่งในเขตขึ้นลงของน้ำ มักเกาะเป็นกลุ่มรวมกันบริเวณแนวหิน ท่อนไม้ หรือปูนซีเมนต์

การทำประมง

- เดินเก็บ

หอยเจดีย์สีดำ (หอยขี้นก)

Snailblack faunus

Faunus ater (Linnaeus, 1758)

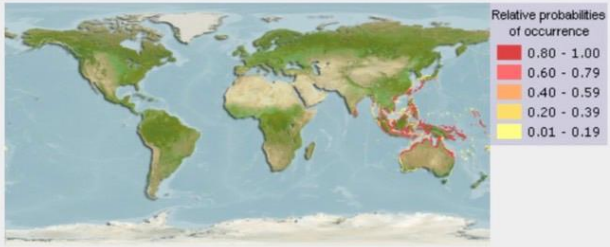
ลักษณะทั่วไป

เป็นหอยฝาเดียว ในประเภทหอยทาก ลักษณะเรียวแหลม และม้วนเป็นเกลียวปลายยอกแหลม มีเส้นเกลียวนรอบเปลือกหลายเส้นเป็นร่องตื้น ๆ สามารถเห็นได้ชัดเจน เปลือกสีดำเป็นมันวาว ร่องปากเว้าลึก หรือด้านปาก มีแผ่นปิดเหงือก (operculum) สีดำ

ขนาดความยาวสูงสุด -

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อาศัยอยู่ในบริเวณตามแนวชายฝั่งในเขตขึ้นลงของน้ำ มักเกาะเป็นกลุ่มรวมกันบริเวณแนวหิน ท่อนไม้ หรือปูนซีเมนต์

การทำประมง

- เดินเก็บ

เพรียงทราย

Sand worm

***Perinereis* sp.**

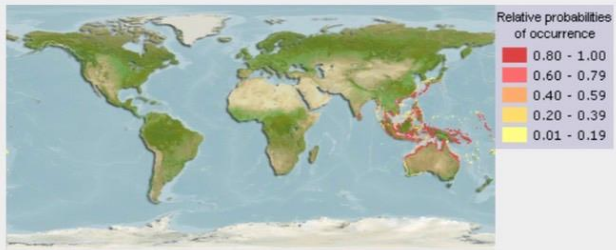
ลักษณะทั่วไป

ลำตัวมีสีขาวอมชมพู หรืออมแดง ลักษณะลำตัวแบนค่อนข้างยาว และแบ่งเป็นปล้องชัดเจน คล้ายกับไส้เดือน ส่วนหัวมีปาก ในปากมีเขี้ยว 1 คู่ หนวด (antenna) 1 คู่ ไว้ใช้สำหรับรับสัมผัส และหนวดด้านข้างของส่วนหัว (tentacle cirri) 4 คู่ มีตุ่มสั้น ๆ ทำหน้าที่รับกลิ่น (palp) มีขา (parapodia) ที่ช่วยในการเคลื่อนที่และว่ายน้ำ ด้านท้ายสุดของลำตัวมีหาง เพรียงทรายสามารถเป็นอาหารได้ นิยมรับประทานกัน โดยเฉพาะทางภาคใต้ การจับเพรียงทรายทำได้ในเขตขึ้นลงของน้ำ โดยใช้ปลาสดที่มีกลิ่นคาวเป็นเหยื่อล่อ

ขนาดความยาวสูงสุด -

นิเวศวิทยา

ทะเลอันดามัน อินโด – แปซิฟิกฝั่งตะวันตก อาศัยอยู่ในบริเวณตามแนวชายหาดในเขตขึ้นลงของน้ำ บริเวณที่เป็นดินทราย หรือทรายหยาบ ใต้โขดหิน หินปะการัง แต่ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับชนิดของเพรียงทรายด้วย

การทำประมง

- เดินเก็บ

เอกสารอ้างอิง

นฤมล อรุโณทัย และคณะ. (2557). ทักษะวัฒนธรรมชาวเล ร้อยเรื่องชาวเลมอแกน มอแกลน และอุรักลาโว้ยผู้กล้าแห่งอันดามัน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: หจก.ภาพพิมพ์.

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558. (2558). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 108 ก. หน้า 1 – 45.

พระราชสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535. (2535). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 109 ตอนที่ 15. หน้า 1 – 22.

อิสระ ชาญราชกิจ. (2561). เครื่องมือประมงสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัย. สมุทรปราการ: ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.

Kimura, S., Satapoomin, U., & Matsuura, K. (2009). Fishes of Andaman Sea: west coast of southern Thailand. Tokyo, National Museum of Nature and Science.